

Cultuureducatie en twee- tot zesjarigen

Literatuurselectie ter gelegenheid van de Dag van de Cultuureducatie 2008

Inhoud

Vooraf	5
Literatuur	7
Beeldende vorming	7
Dans	9
Erfgoed	10
Literatuur en taal	12
Media-educatie	17
Muziek	18
Theater	24
Brede school en andere samenwerkingsvormen	26
Musea	28
Reggio Emilia	29
Ontwikkelingsgericht onderwijs	34
Overig	35
Tijdschriften	42

Vooraf

Cultuureducatie en twee- tot zesjarigen bevat een selectie gemaakt uit de collectie van de bibliotheek van Cultuurnetwerk Nederland. De uitgave is samengesteld ter gelegenheid van de Dag van de Cultuureducatie op 10 juni 2008 in Muis Sacrum in Arnhem, gewijd aan cultuureducatie voor peuters en kleuters.

De selectie in *Cultuureducatie en twee- tot zesjarigen* betreft Engels- en Nederlandstalige literatuur vanaf 2004. De genoemde literatuur is te leen of in te zien bij het studiecentrum van Cultuurnetwerk Nederland.

De catalogus is online te raadplegen: www.cultuurnetwerk.nl. Hier vindt u ook informatie over de mogelijkheid om publicaties per post te ontvangen en over de leen- en inschrijfvoorwaarden. Voor mondelinge informatie kunt u telefonisch contact opnemen met de infobalie: 030-236 12 00.

Het studiecentrum van Cultuurnetwerk Nederland, gevestigd in hartje Utrecht, op loopafstand van het Centraal Station, is geopend op maandag van 13.30 tot 17.00 uur en van dinsdag tot en met vrijdag van 9.30 tot 17.00 uur. Zie www.cultuurnetwerk.nl of bel 030-236 12 00 voor afwijkende openingstijden vanwege feestdagen en vakantieperiodes.

Cultuurnetwerk Nederland
Ganzenmarkt 6
Postbus 61
3500 AB Utrecht
T 030-236 12 00
F 030-236 12 90
I www.cultuurnetwerk.nl
E info@cultuurnetwerk.nl

Literatuur

BEELDENDE VORMING

Art and creative development for young children / R. Schirrmacher - Clifton Park, NY : Delmar, 2006. - 5th ed. - XII, 419 p. : ill., fig., tab. - Met lit.opg., reg. en bijl. - ISBN 1-4018-7261-1

Resource for setting up a developmentally appropriate art program. This publication takes a child-centered approach to art education. It covers the important issues of creative experience, art and the developing child, special needs and diversity, children's artistic development, planning, developing, implementing and evaluating art, integrating art across the curriculum, roles and strategies that facilitate children's artistic expression, evaluation and assessment. Written for early childhood professionals and those preparing to work with children in child care, preschool or a Kindergarten through third grade setting.

CULTUURNETWERK : 730 SCH

Drawing in preschools: a didactic experience / N. Scott Frisch

In: The international journal of art & design education. - Vol.25(2006)1(74-85). – Met lit.opg.

To be understood, visually, often depends on how skilled one is in catching from and translating it into a two-dimensional surface. This is a challenge we are confronted with early in life. Children's learning strategies in drawing are not always understood or encouraged. This article presents a socio-cultural analysis from Norway of a pedagogical practice that attempts to shed light on the question: 'How does the preschool teacher support 3-5 year old children when they are drawing something they see, and how do children in this age group respond to this support?'

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Drawing or writing the circle: an investigation into the cognitive potential of art / O. Kouvou

In: International journal of education through art. - Vol.2(2006)3(183-193). – Met lit.opg.

This article explores how art activities like drawing and painting encourage spontaneous learning processes in young children. Seven works by first-graders (children aged 5-6 years old) are analysed in terms of efforts they made to assimilate symbols such as letters, numbers and other non-art elements, into the drawing process. This article stresses the importance of art as a subject that encourages and promotes a self-initiated multimodal learning process that integrates early schooling experience.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Electronic paint: understanding children's representation through their interactions with digital paint / J. Matthews, P. Seow

In: The international journal of art & design education. - Vol.26(2007)3(251-263). – Met lit.opg.

This article investigates very young children's use of a stylus-driven, electronic painting and drawing on the tablet PC. The authors compare their development in the use of this device with their use of other mark-making media, including those which derive from pencil and paper technologies and also with mouse-driven electronic paintbox programs. After experience of using of electronic paint, two of the children were introduced to simple programming software. The authors wanted to find out how the introduction of electronic, digital, interactive devices impact upon children's development in semiotic understanding.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Gepeuter : kunstzinnige activiteiten met peuters van 2 tot 4 jaar / C. Boudry (redacteur), M. Vandenbroeck (redacteur). - Utrecht : SWP, 2008. - 5e dr. - 127 p. - 1e dr.: 1995. - Met lit.opg. - ISBN 90-6665-166-0

Het boek geeft heel concreet uitgewerkte creatieve activiteiten voor peuters waarin ze met verschillende materialen en technieken kennis kunnen maken.

CULTUURNETWERK : 730 GEP

Grote kunst voor kleine mensen [eerste serie] [dvd] : korte films voor kinderen van 2 t/m 6 jaar / N. Faber (auteur van idee), C. Euser (auteur van idee). - [S.l.] : Cut-n-paste, 2005

Collectie korte kunstfilms voor kijkers van twee t/m zes jaar gemaakt door kunstenaars.

CULTUURNETWERK : DVD 791 FAB

Grote kunst voor kleine mensen [tweede serie] [dvd] : korte films voor kinderen van 2 t/m 6 jaar / N. Faber (auteur van idee), C. Euser (auteur van idee). - [S.l.] : Cut-n-paste, 2007

Collectie korte kunstfilms voor kijkers van twee t/m zes jaar gemaakt door kunstenaars.

CULTUURNETWERK : DVD 791 FAB

Handenarbeid met kleuters : deel 2 / Th. van Mierlo. - Baarn : Cantecler, 2007. - 4e dr. - 111 p. : ill. - Cop. 2001. - ISBN 978-90-213-3134-8

Verzamelboek met 100 uitgewerkte ideeën en variatiemogelijkheden. De ideeën zijn ondergebracht in de categorieën: winter, carnaval, voorjaar, Pasen, moederdag, vaderdag, oranjeveest, dieren, zomer, slingers, herfst, Sint Maarten, 5 december, kerstmis en algemeen. Bedoeld voor kleuters van 4 tot 6 jaar.

CULTUURNETWERK : 745 MIE

How children make art : lessons in creativity from home to school / G. Szekely. - New York : Teachers College, 2006. - 211 p. : ill. - Met reg. en lit.opg. - ISBN 0-8077-4719-X

This publication shows educators how to use ideas from home art and play activities as the basis for a school art program that is meaningful to children.

CULTUURNETWERK : 730 SZE

Juf, kijk eens wat ik heb gemaakt! / M. van der Heijden

In: De wereld van het jonge kind. - Vol.33(2006)5(jan.136-139). - Met lit.opg.

Constructieve en beeldende activiteiten zijn zeer waardevolle activiteiten om de ontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren. Niet alle kinderen zijn echter even gemotiveerd. Hoe kunnen alle kleuters plezier beleven aan beeldende activiteiten? In dit artikel zijn drie invalshoeken beschreven om meer betekenisvolle constructieve en beeldende activiteiten te creëren.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

K3, maar dan anders : kleuters kijken kunst / H. Pot

In: De wereld van het jonge kind. - Vol.35(2007)1(sept.5-8)

Hoe kun je met jonge kinderen aan de slag met kunst en waarom moeten alle kinderen iets met kunst? Gabriële Struijk legt uit. Ter ondersteuning heeft zij een handleiding ontwikkeld met praktische ideeën voor musea en basisscholen om met jonge kinderen te kijken naar kunst of naar voorwerpen.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Kunst van nature : de kunstenaar in de school: praktijkvoorbeeld 3 / F. van Gorkum

In: Praxisbulletin. - Vol.25(2007)1(sept.8-12)

In dit artikel wordt een lessenserie beschreven over de natuur als inspiratiebron voor een les kunsteducatie voor groep 1 tot en met 8 van de basisschool. De docent van deze lessenserie is beeldend kunstenaar en beroepskunstenaar in de klas (bik'er).

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Opgroeien met tekenen : vanaf 4 jaar / D. de Vos. - Baarn : Canteleer, 2007. - 79 p. : ill. - ISBN 978-90-213-3766-1

Bedoeld om kinderen te stimuleren te tekenen en hun fantasie te gebruiken. De onderwerpen bij de tekenopdrachten sluiten aan op het schooljaar en voor alle opvoeders zijn richtlijnen en ideeën verzameld om de opdrachten wat te verlevendigen en aantrekkelijk te maken.

CULTUURNETWERK : 741 VOS

Supporting young children drawing: developing a role / K. Ring

In: International journal of education through art. - Vol.2(2006)3(195-209). – Met lit.opg.

This article recognizes drawing as a child-appropriate symbolic activity young children use to make meaning in the world. Evidence from a three-year longitudinal study of seven young children drawing at home, pre-school and school is taken as a starting point for considering the role of adults in supporting young children's drawing behaviours. The emergent findings show the importance of supporting drawing on both a large and small scale, outdoors as well as indoors for both girls and boys.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Wat hebben kindertekeningen ons te zeggen? : complexiteit van de tekenontwikkeling / I. Schretlen

In: De wereld van het jonge kind. - Vol.34(2006)1(sept.14-17)

Ignace Schretlen, initiator en coördinator van de Stichting 'Kijk op krabbels', beschrijft in dit artikel de complexiteit van de tekenontwikkeling van het kind. Met interpretaties ervan moet voorzichtig worden omgegaan.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

DANS

Creative dance for learning : the kinesthetic link / M.A. Brehm, L. McNett. - New York : McGraw Hill, 2008. - XIII, 283 p. : ill., tab., fig. - Met lit.opg., reg. en bijl. - ISBN 978-0-07-295497-5

Provides a theoretical and practical guidance on teaching creative dance, particularly in educational settings. It is a textbook for education courses and a resource for current teachers - both dance and non-dance teachers - at all levels. Creative dance differs from most kinds of dance in that it is improvised, or made up at the moment of dancing. This publication offers ideas on how to integrate many goals of education, including self-awareness, creativity, fitness, and opportunities for developing individual and group-solving skills.

CULTUURNETWERK : 795 BRE

Dancing in your school : a guide for preschool and elementary school teachers / A. Dunkin. –

Hightstown : Princeton Book Company, 2006. - 180 p. : ill. - Met lit.opg. en bijl. - ISBN 0-87127-285-7

The more than 70 dance activities included in this handbook give preschool and elementary school teachers the tools to use dance in their classrooms, gyms, and playgrounds. Combining theory with practice, this introduction to dance history and terminology provides a foundation for the lesson plans tailored for physical education, kinesthetic learning, and arts education contexts. Each lesson plan can be customized to fit into any curriculum. Appendices on equipment and dance-education networking

resources are included, along with a specialized index categorized into age-appropriate dance activities, sample lesson plans, and group dances.

CULTUURNETWERK : 795 DUN

Dansen met kleuters [dvd] / B. Blancquaert (producent), M. Horemans (producent). - Diest : Danskant, 2006

Dvd met ideeën voor bewegingsactiviteiten met kleuters. De verschillende invalshoeken van dans komen aan bod, zoals voorgestructureerde dansen, dansspelletjes en dansen met materialen.

CULTUURNETWERK : DVD 795 BLA

Licht uit, spot aan! : kinderen dansen in school / S. van den Berg

In: Volksdans. - Vol.25(2006)2(mei22-23)

Een verslag van een dansproject uitgevoerd door kinderen van de Augustinusschool in Castricum onder begeleiding van stichting Dans in School. Het project bestond uit dansworkshops met aansluitend een voorstelling waarin de kinderen het geleerde direct in de praktijk konden brengen.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

ERFGOED

Erfgoed bij de les : 42 inspirerende lesideeën voor het primair en voortgezet onderwijs / M.

Berendsen, V. Roeper (eindredacteur). - Haarlem : Bureau Erfgoededucatie Noord-Holland, 2006. - Ongepag. : ill.

Waaier met 42 lesideeën over erfgoed voor het primair en voortgezet onderwijs. De verschillende lesthema's zijn onderling te combineren maar ook als op zichzelf staande activiteit toepasbaar. De waaier is samengesteld voor docenten in Noord-Holland maar kan ook als inspiratiebron dienen voor docenten in de rest van Nederland. Bij elke activiteit is aangegeven voor welke doelgroep het bestemd is. Verder is aangegeven in welke drie erfgoedgebieden de activiteit is ingedeeld: erfgoed van jezelf, erfgoed in de omgeving of erfgoed van iedereen.

CULTUURNETWERK : 725 BER

Erfgoed bij de les [dvd] : een film over het wat, hoe en waarom van erfgoededucatie / M. Haas, V. Roeper. - Haarlem : Bureau Erfgoededucatie Noord-Holland, 2008

Deze film gaat in op de vragen: wat is erfgoed?; wat is de meerwaarde van erfgoededucatie?; en wat brengt het werken met erfgoed bij leerlingen teweeg? De film is bedoeld voor Noord-Hollandse interne cultuurcoördinatoren (ICC-ers).

CULTUURNETWERK : DVD 725 HAA

Erfgoededucatie in het Vlaamse onderwijs : erfgoed en onderwijs in dialoog / S. Van der Auwera (onderzoeker), A. Schramme (onderzoeker), R. Jeurissen (onderzoeker). - Brussel : CANON Cultuurcel, 2007. - 253 p. + cd-rom : graf. - Met lit.opg.

Onderzoek naar erfgoededucatie in het Vlaamse onderwijs. Op vijf onderzoeksvragen wordt een antwoord gegeven: 1) Wat is erfgoededucatie?, 2) Welke regelgeving en structuren bestaan er momenteel inzake erfgoededucatie in/voor het Vlaamse onderwijs?, 3) Wat is de plaats van erfgoededucatie in het kleuter-, lager, en secundair onderwijs en in de initiële lerarenopleiding?, 4) Wat is de plaats van erfgoededucatie voor scholen binnen de erfgoedsector?, 5) In welke mate en op welke manier werken de scholen en de erfgoedsector samen bij het uitbouwen van erfgoededucatie? De bijbehorende cd-rom bevat acht bijlagen met onder andere wetgeving, ontwikkelingsgerichte erfgoedprojecten en webenquêtes voor de erfgoedsector en voor scholen.

CULTUURNETWERK : 725 VAN

CULTUURNETWERK : CD-ROM 725 VAN

De kaarten gelegd : vierde thematische rapportage over de vijftien deelprojecten Erfgoed à la Carte in opdracht van Erfgoed Nederland / P. van der Zant. - Gouda : BART, 2007. - 20 p. : tab. - Met bijl. Vierde rapportage over de voortgang van de vijftien deelprojecten Erfgoed à la Carte. Dit vierjarige project van Erfgoed Actueel is bedoeld om cultureel erfgoed te integreren in het primair onderwijs. De rapportage is bedoeld ter ondersteuning van de uitwisseling van informatie en ervaringen tussen de deelprojecten en de landelijke projectleiding. Ook beoogt de rapportage een bijdrage te leveren aan de theorievorming over de vraag hoe erfgoededucatie in de praktijk het beste kan worden vormgegeven. Drie thema's, die te maken hebben met de afronding van Erfgoed à la Carte, staan centraal, namelijk verankering, verbreding en verspreiding.

CULTUURNETWERK : 725 ZAN

Het monument als geschiedenisboek [onderzoeksverslag] : onderzoek naar educatie in de monumentensector / E. de Groot. - Amsterdam : [s.n.], 2007. - 91 p. : tab., fig., ill., graf. - Met lit.opg. en bijl. - Stageonderzoek Universiteit van Amsterdam, duale master Erfgoedstudies. - In opdr. van het Prins Bernhard Cultuurfonds, uitgevoerd bij Erfgoed Actueel.

Educatie over monumenten lijkt nog onvoldoende aan te slaan bij het primair en voortgezet onderwijs. Dit met name in vergelijking met het uitgebreide educatieprogramma in de museumwereld. Wat zijn nu de oorzaken voor het achterblijven van educatieve projecten over monumenten voor het primair en voortgezet onderwijs en wat moet er gebeuren om de educatieve activiteiten over deze specifieke sector te laten slagen? Op die vraag wordt in dit onderzoek een antwoord gezocht. Het onderzoek bestaat uit een inventarisatie van educatieve projecten rond (gebouwde) monumenten, korte casestudies van enkele van deze projecten en aanbevelingen ter verbetering van de ontwikkeling en uitvoering van educatieve projecten over monumenten.

CULTUURNETWERK : 725 GRO

Vensters door de tijd / A. van Dingenen (eindredacteur) ... [et al.], C. van der Kooij ... [et al.]
In: Praxisbulletin. - Vol.25(2008)5(jan.3-34). - Met lit.opg. en webadressen

Themanummer over hedendaags geschiedenisonderwijs. Inhoud: In 'Geschiedenisonderwijs in beweging' wordt ingegaan op de ontwikkeling binnen het geschiedenisonderwijs; 'Geschiedenis is zo saai!' gaat over beeldvorming als centraal didactisch begrip en de vertelling als didactische werkvorm bij geschiedenisonderwijs; in 'Prentenboeken als beeldvormers' wordt de boekenserie 'De wereld van Oek' besproken, waardoor kinderen door allerlei activiteiten een goed beeld krijgen van het leven van de Hunebedbouwers; 'Geschiedenis in betekenisvolle projecten' gaat over het voorleggen van interessante problemen aan kinderen. Hierin wordt als voorbeeld het project over Willem van Oranje besproken; het verhaal - als meest interactieve vorm van onderwijzen - staat centraal in het artikel 'Vertellen is niet zo moeilijk'; over de plaats van het voorwerp, de bebouwde omgeving, elementen van een landschap en een museumcollectie in de geschiedenisles gaat 'Een schatkist binnen handbereik'. Hierin wordt het belang van de ontwikkeling van een schatkist, waarin de inhoud het verleden zichtbaar en tastbaar maakt, duidelijk gemaakt. Tot slot het artikel 'Een gastspreker in de klas'. Hierin het pleidooi om gastsprekers in alle groepen structureel op te nemen in het lesprogramma, zodat ook aspecten van de historische werkelijkheid aan de orde kunnen komen.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

LITERATUUR EN TAAL

Aan het werk met de 'Reuze lieve rijke dame en haar honderd honden' : verhalend ontwerpen rond een thema : een praktische uitwerking van werken in samenhang met kleuters / A. Jacobse ... [et al.]. - Enschede : SLO, 2006. - 2 dl. (57, ongepag.) + prentenboek 'De reuzelieve rijke dame en haar honderd honden' : ill., fig. - Met lit.opg. - ISBN 90-329-2231-9

Verhalend ontwerpen is een manier van thematisch onderwijs waarbij de kinderen leren door verhalen. In deze publicatie wordt het prentenboek 'De reuzelieve rijke dame en haar honderd honden' als uitgangspunt gebruikt. Aan de hand van de ervaringen van De Paulusschool in Enschede worden de mogelijkheden van verhalend ontwerpen onderzocht.

CULTUURNETWERK : 820 AAN

Boek en jeugd 4-12 jaar 2007 : boeken voor basisschoolkinderen / J. van den Heuvel (eindredacteur). - Leidschendam : Biblion, 2007. - 206 p. - Met reg. en adressen. - Verschijnt jaarlijks. - ISBN 978-90-5483-756-5

Een keuze uit het aanbod van boeken voor kinderen van 4 tot ca. 12 jaar. De boeken zijn verschenen van mei 2006 tot mei 2007. De gids is ingedeeld naar leeftijd: van 4 tot 9 jaar en van 9 tot 12 jaar. Per leeftijdsgroep is een onderverdeling gemaakt in verhalen, prentenboeken, gedichten en versjes en informatieve boeken (tot 9 jaar). Verder zijn er rubrieken met boeken voor beginnende lezers, voor kinderen die lezen op aangepast niveau, strips en informatieve boeken. Tot slot een selectie van vakliteratuur en websites over jeugdliteratuur en lezen.

CULTUURNETWERK : 820 BOE

Boekenpret / NBLC, Vereniging van Openbare Bibliotheken. - Den Haag : NBLC, 1996-2005. - 4 dl. + 3 videobanden + diskette + 4 cd-rom's. - Delen: informatieboek, handleiding 0-2 jaar, handleiding 2-4 jaar, handleiding 4-6 jaar. Speelontdekboeken en boekenboek ontbreken. De cd-rom Evaluatie-instrumentarium Boekenpret en de cd-rom Aanvulling 2005 op het onderdeel Scholing behoort bij alle 3 de handleidingen en is geplaatst bij Handleiding Boekenpret 4-6 jaar.

Boekenpret is een methode om het voorlezen aan kinderen van 0-6 jaar te bevorderen. Het leesbevorderingsprogramma is vooral gericht op autochtone en allochtone gezinnen waar weinig aandacht is voor (voor)lezen en wordt door een groot aantal gemeenten ingezet ter stimulering van de taalontwikkeling van jonge kinderen ter voorkoming van achterstanden. Dit in het kader van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en het Gemeentelijke Onderwijsachterstandenbeleid.

Bibliotheken, peuterspeelzalen, onderwijsbegeleidingsdiensten en scholen zijn de partners bij de invoering van deze aanpak. De landelijke coördinatie is in handen van NBLC.

CULTUURNETWERK : 820 BOE

Een boekenwurm van zeven maanden door Bookstart : een overzicht van de opzet en uitvoering van Bookstart, een leesbevorderingsprogramma in Groot-Brittannië / M. Steendijk. - Amsterdam : Stichting Lezen, 2004. - 25 p. : tab. - Met lit.opg. en bijl. - ISBN 90-75870-31-0

Bookstart is een nationaal programma in Groot-Brittannië met als doelstelling het aanmoedigen van ouders om hun kinderen vanaf zeer jonge leeftijd in aanraking te laten komen met boeken en om samen met deze boeken bezig te zijn. De vraag is hoe de ontwikkeling van Bookstart is gegaan. Wat komt er allemaal bij kijken om een project op zo'n grote schaal als in Groot-Brittannië goed uit te voeren? Wat voor onderzoek naar Bookstart is er tot nu toe gedaan en wat is nuttig om te weten voor de verdere ontwikkeling van Boekenpret in Nederland, een leesbevorderingsprogramma dat te vergelijken is met Bookstart? In dit onderzoeksartikel wordt een overzicht geschetst van Bookstart vanaf het allereerste begin in 1992 tot aan 2003, het jaar waarin een nieuw onderdeel van Bookstart (My Bookstart Bag) wordt getest. Hierbij wordt de nadruk gelegd op het onderzoek dat is uitgevoerd

om Bookstart zo optimaal mogelijk te ontwikkelen. Daarnaast komen financiering en samenwerking aan bod. Ook wordt er een kort beeld geschetst van een onderzoek naar Boekenpret.

CULTUURNETWERK : 820 STE

Cultuur en taalonderwijs / J. Zinken (eindredacteur)

In: Taal lezen primair. – Vol. (2007)23(nov.1-19)

Diverse artikelen over taal en kunst- en cultuureducatie in het basisonderwijs met onder andere artikelen over de game 'Mijn naam is Haas' die is ontworpen door zes studenten van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht voor kleuters; een interview met een cultuurcoördinator die omgevingsonderwijs introduceert op school als alternatief voor het kunstmenu; een beschrijving van een project over praten over beelden.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Elektronische boeken in de vroegschoolse educatie / M.J.A.J. Verhallen, A.G. Bus, M.T. de Jong. - Amsterdam : Stichting Lezen, 2004. - 31 p. : graf., tab., ill. - Met lit.opg. - ISBN 90-75870-29-9

Deze studie gaat in op de vraag of prentenboeken geschikt zijn om de taalontwikkeling te stimuleren bij kinderen die een achterstand hebben in de Nederlandse taal. Begrijpen kinderen met een taalachterstand de verhalen in prentenboeken? En bevorderen variaties op gewone boeken, zoals prentenboeken op dvd of cd-rom, het verhaalbegrip van kinderen?

CULTUURNETWERK : 820 VER

Genieten van digitale prentenboeken / W. Putman

In: De wereld van het jonge kind. - Vol. 35(2008)7(mrt.219-222)

Het prentenboek is een veelgebruikt medium om jonge kinderen in te wijden in de wereld van taal, lezen en verhalen. Nu er van veel prentenboeken ook digitale versies zijn, biedt dat een aantal nieuwe mogelijkheden, gebaseerd op zelfstandig werken, de kracht van herhaling en de combinatie van tekst, beeld en geluid.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Het grote Praxisbulletin voorleesboek : de mooiste verhalen van juffen en meesters / P. Sonnenberg (redacteur), K. van Gorkum (eindredacteur), J. de Haan (eindredacteur), F. Koedam (eindredacteur). - 's-Hertogenbosch : Malmberg, 2007. - 95 p. : ill. - ISBN 978-90-345-5252-5

Verhalenbundel met zelfgeschreven verhalen en gedichten van 'juffen en meesters' voor het basisonderwijs. Het voorleesboek is uitgegeven ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het tijdschrift Praxisbulletin.

CULTUURNETWERK : 820 GRO

Interactief voorlezen aan peuters [cd-rom] : vaardigheden voor uitdagende gesprekken rondom prentenboeken / W. van Elsäcker ... [et al.]. - Nijmegen/Utrecht : Expertisecentrum Nederlands/Sardes, 2004

De cd-rom bevat een beschrijving van een voorleescyclus. Deze kan dienen als 'lesplan' voor het interactief voorlezen van een prentenboek. Iedere fase van de cyclus wordt geïllustreerd met videobeelden. Steeds laten vier filmpjes zien welke activiteiten voor, tijdens en na het voorlezen aan bod komen en welke verwerkingsactiviteiten bij deze fase passen. De voorbeelden maken ook duidelijk hoe een leidster zelf een opzet kan maken voor het voorlezen van een prentenboek.

CULTUURNETWERK : CD-ROM 820 INT

Interactief voorlezen aan peuters: interactief! / J. Stoep, W. van Elsäcker

In: Taal lezen primair. - Vol. (2004)13(mei1-3). – Met lit.opg.

De Taallijn VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie) is een samenwerkingsproject van het Expertisecentrum Nederlands en Sardes. In dit artikel wordt nader ingegaan op één aspect van de Taallijn VVE, namelijk het interactief voorlezen. Waar draait het nu om bij het interactief voorlezen aan peuters? De mogelijkheden die voorlezen kan bieden zijn verschenen op de cd-rom 'Interactief voorlezen aan peuters' (Expertisecentrum Nederlands/Sardes 2004).

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Kamishibai : de magie van het vertelkastje / K. Wanrooij. - Leidschendam : Biblion, 2006. - 127 p. : ill. - Met lit.opg. en bijl. - ISBN 90-5483-530-3

Informatie over de achtergrond en de werking van het vertelkastje, de platen en tekentechnieken, de vertel- en wegtrektechnieken, diverse educatieve toepassingen voor grote en kleine kinderen en een vergelijking met andere media zoals prentenboeken en de televisie. Het boek bevat talrijke illustraties en ook een handige werkbeschrijving voor het zelf maken van een vertelkastje.

CULTUURNETWERK : 820 WAN

Kinderboeken en beginnende geletterdheid / A. Wuestenberg. - Zoetermeer : Betelgeuze, 2007. - 38 p. : ill. - Met lit.opg. - In de klas: nr. 08/09

Auteur bespreekt de begrippen 'ontluikende geletterdheid' en 'beginnende geletterdheid'. Zij legt het verschil tussen 'leesvoorwaarden-denken' en 'werken aan beginnende geletterdheid'. Omdat elk kind recht heeft op 'aangepast' materiaal, is het belangrijk dat je boeken kiest die aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen. Een analyseschema waarmee via vier criteria de moeilijkheidsgraad van een boek wordt onderzocht, kan daarbij helpen. Verder geeft de auteur een aantal concrete tips over hoe je via (prenten)boeken de beginnende geletterdheid van kleuters kunt stimuleren gedurende de periode van de kleuterschool én in het eerste leerjaar. Een uitgebreide lijst van boeiende (prenten)boeken, geselecteerd op leeftijd is toegevoegd.

Kom op, verhaal! : de verhalenmethode / K. Moons. - Antwerpen [etc.] : Garant, 2007. - 35 p. : ill. - Met lit.opg. en bijl. - De map bevat een toelichting en bijlagen (stuurkaarten en 16 verhaalkaarten). - ISBN 978-90-441-1952-7

(De Veerman bibliotheek; 1)

Methode om met kleuters en kinderen in het basisonderwijs of in familieverband verhalen te maken. In de versie voor de kleuters wordt er een verhaal gemaakt samen met de leerkracht of begeleider. Dat kan klassikaal of in kleine groepjes. In de midden- en bovenbouw werkt het als een gezelschapspel en kunnen leerlingen er in kleine groepjes zelfstandig mee aan de slag. Bevat stuurkaarten en 10 verhaalkaarten voor kleuters en 6 verhaalkaarten voor kinderen in midden- en bovenbouw. Doel van de methode is het ontwikkelen van creativiteit, (ontluikende) geletterdheid en sociale vaardigheden bij kinderen.

CULTUURNETWERK : 820 MOO

Lang leve de literatuur! : inspirerende projecten van het landelijk netwerk consulenten literatuur / P. Kleijn (redacteur), M. Nicolaas (redacteur), M. Valk (redacteur) A. Meinderts (auteur voorwoord). - [Amsterdam] : Stichting Lezen, 2007. - 53 p. : ill. - Uitg. i.s.m. de Kunstconnectie en het landelijk netwerk consulenten literatuur.

Een selectie van succesvolle literaire projecten voor het primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. De beschreven projecten zijn ontwikkeld door literair consulenten in de Centra voor de Kunsten. Alle domeinen van literatuureducatie - schrijven, vertellen/voordragen, lezen, literatuur beschouwen en presenteren - komen aan bod.

CULTUURNETWERK : 820 LAN

Leescoördinator : structureel gebruik en ontwikkeling van leesbevorderend materiaal op de Rotterdamse Oscar Romeroschool / C. Harkema

In: Leesgoed. - Vol.31(2004)1(14-17)

De Oscar Romeroschool is wat betreft leesbevordering een voorhoedeschool. Naast literatuureducatieve aandacht vanuit de taal/leesmethode Taalleesland en verschillende zelfontwikkelde materialen (Dichters op school, Lang zullen we lezen, Jaarplanning leesbevordering) maakt de school ook gebruik van het literatuureducatieve aanbod van enkele culturele instellingen. Een gesprek met leescoördinator Paul Vlierboom.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Levende boeken: zo werkt dat! : praktische suggesties voor het werken met Levende Boeken op school en thuis / K. Broekhof, H. Cohen de Lara. - Utrecht/Amsterdam : Sardes/Stichting Lezen, 2007. - 63 p. : ill. - Met bijl. - ISBN 978-90-5563-074-5

Levende Boeken zijn geanimeerde digitale prentenboeken. De prentenboekverhalen worden tot leven gebracht met bewegende beelden, stemmen, geluidseffecten en muziek. Daarnaast zijn de Levende Boeken interactief. Dit boek beschrijft de ervaringen van drie proefscholen die met Levende Boeken hebben gewerkt. Na een korte inleiding over de werking van Levende Boeken laten de auteurs aan de hand van praktische voorbeelden zien hoe Levende Boeken ingepast kunnen worden in het taalonderwijs in groep 1 en 2. Ook de (mogelijke) rol van de ouders komt aan bod.

CULTUURNETWERK : 820 BRO

Lezen met piet : sinterklaasviering, lezen & literaire vorming / I. Dirks

In: Praxisbulletin. - Vol.25(2007)3(nov.12-15)

Leesbevorderingsproject voor de sinterklaastijd voor groep 1-4, waarbij de leespiet in het middelpunt staat.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Peuterboekengids 2007 : boek en jeugd 0-4 : boeken voor baby's en peuters / J. van den Heuvel (eindredacteur), W. van der Pennen (eindredacteur). - Leidschendam : Biblion, 2007. - 81 p. : ill. - Met reg. en (web)adressen. - ISBN 978-90-5483-755-8

Gids voor ouders en leid(st)ers in kinderopvang en peuterspeelzaal met een selectie van boeken voor baby's en peuters, verschenen van mei 2006 tot mei 2007. Alle titels zijn voorzien van een korte beschrijving. Bij een aantal titels zijn praktische tips en verwerkingssuggesties opgenomen. Verder een selectie van vakliteratuur en websites over jeugdliteratuur en lezen, en adressen van instellingen op het gebied van jeugdliteratuur.

CULTUURNETWERK : 820 PEU

Poëzie in beeld / P. Mols

In: De wereld van het jonge kind. - Vol.33(2006)7(mrt.208-210)

In een projectopzet die aansluit bij nieuwe onderwijsontwikkelingen is er ruimte voor eigen initiatief, inbreng van de leerlingen en variatie. Hoe pak je als leerkracht dat bijvoorbeeld bij kunstzinnige vorming aan? Een beschrijving van de vernieuwde opzet van een poëzieproject, uitgevoerd op basisscholen in Valkenswaard en Bergeijk.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Het prentenboek als invalshoek : werken met prentenboeken in het basisonderwijs / Chr.

Nieuwmeijer. - Assen : Van Gorcum, 2008. - 177 p. + cd : ill. - Met lit.opg. - ISBN 978-90-232-4316-8

Het grootste gedeelte van het boek bevat uitwerkingen van prentenboeken naar projecten voor groep 1 t/m 4, op verschillende vakgebieden. Elk prentenboekproject is volgens een vast stramien

uitgewerkt: beknopte inhoud, thema (vakgebieden), presentatievorm, doelstelling, boekaanbieding en uitgewerkte activiteiten. De presentatievorm (bijvoorbeeld verteltafel, vertelpantomime of verteltas) zorgt voor de samenhang in het activiteitenaanbod. Op de bijbehorende cd staan alle in het boek gebruikte liedjes en luistervoorbeelden. Website: www.prentenboek.vangorcum.nl

CULTUURNETWERK : 820 NIE

CULTUURNETWERK : CD-MUZIEK 820 NIE

Prentenboekje open / M. Chorus

In: Leeskraam. - Vol.6(2007)2(10-11)

Artikel over 'Prentenboekje open', een nieuw leesbevorderingsproject waarbij leidsters, ouders en peuters kennismaken met de wereld van het prentenboek. De pilot van het project loopt van 29 maart tot juni 2007. De leidsters krijgen een cursus rond het aanbod en gebruik van prentenboeken. Voor de ouders is er een boekenavond en de peuters brengen een bezoek aan de bibliotheek. Verder is er een voorleesochtend in een boekhandel en een informatieve bijeenkomst georganiseerd door een uitgeverij.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Verhalen schrijven met kinderen : deel I / J. Duerings, W. van Elsäcker (medewerker), J. Bronkhorst (medewerker), H. Biemond (medewerker). - Zoetermeer : Betelgeuze, 2007. - 38 p. - In de klas; nr. 2. - Met lit.opg. en bijl.

Beschrijving van activiteiten voor leerlingen van de onderbouw in het basisonderwijs over het leren schrijven van verhalen. De centrale activiteit is het maken van een eigen boekje. Deze leerstof komt voort uit de principes van interactief taalonderwijs waarbij ankergestuurde instructie wordt gebruikt. Een 'anker', bijvoorbeeld een prentenboek, een verhaal of een film wordt gebruikt om kinderen te motiveren tot schrijven.

Verhalend ontwerpen : een draaiboek / E. Vos, P. Dekkers, E. Reehorst. - Groningen : Wolters-Noordhoff, 2007. - 3e herz.dr. - 2 dl. (88 + 93 p.) : ill., tab. - 1e dr.: 1994. - Met lit.opg. - ISBN 90-01-20319-1

In het onderwijs volgens de Schotse 'storyline approach' worden de leeractiviteiten in een verhaallijn gepland. Dat kan aan de hand van een echt verhaal, maar ook in een organisatievorm. De publicatie bestaat uit twee delen. Deel één 'In praktijk' toont in praktische vorm wat voor soort onderwijs je krijgt dankzij een verhalend ontwerp, hoe de betrokkenheid van kinderen is, welke kwaliteiten van de leraar worden gevraagd en hoe verhalend ontwerpen wordt georganiseerd. Deel twee 'Aan de tekentafel' maakt zichtbaar hoe een verhalend ontwerp eruit ziet. De in deel één opgedane ervaringen kunnen te gelde gemaakt worden door een half-af ontwerp naar eigen hand te zetten, met gebruikmaking van oefenstof en studiemateriaal.

CULTUURNETWERK : 820 VOS

Vmbo'ers lezen peuters en kleuters voor / F. van den Berg

In: Bibliotheekblad. - Vol.11(2007)1(15 jun.18-19)

Vanaf 2005 loopt in de Bibliotheek Rhenen het project 'Voorlezen in het vmbo', waarbij leerlingen uit 3 vmbo peuters en kleuters voorlezen op kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en scholen. Het project is een succes. Een interview met jeugdbibliothecaris en bedenker van het project Lea Kessels.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Voorleesklimaat kinderopvang aanzienlijk verbeterd : vrijwel alle centra lezen dagelijks voor aan peuters / TNS NIPO. - Amsterdam : Stichting Lezen, 2005. - 5 p. - In opdr. van Stichting Lezen. Samenvatting TNS NIPO onderzoek 'Voorlezen in de kinderopvang' (2005).

CULTUURNETWERK : 820 VOO

Voorlezen kan iedereen! : handboek met tips, interviews, voorbeelden, klassiekers / J. Van Riet ... [et al.]. - Leidschendam : Biblion, 2005. - 157 p. - ISBN 90-76830-64-9

Handboek over verschillende aspecten van voorlezen met onder andere interviews met Aart Staartjes en Joke van Leeuwen, achtergrondinformatie, een artikel over stemtechnieken en uitgewerkte praktijkvoorbeelden.

CULTUURNETWERK : 820 VOO

MEDIA-EDUCATIE

GrassRoots Cultuur, praktijkvoorbeelden uit het basisonderwijs : lesbladen cultuur & ict / J. Rikken, M. van Hasselt (auteur van inleiding), J. Ensink (auteur van inleiding), H. de Groot (eindredacteur), A. Bunt (coördinator). - [Den Haag/Utrecht] : Kennisnet/Cultuurnetwerk Nederland, 2006. - 34 p. : ill.

Hoe zou je cultuureducatie met ICT en nieuwe media kunnen combineren? Op welke wijze kun je leerlingen op innovatieve of eigentijdse wijze in aanraking brengen met cultuur? Wat kun je doen met kleuters, ICT en cultuur? Dit boekje geeft een antwoord op deze vragen. De publicatie bevat dertig concrete lessuggesties en voorbeelden waarin cultuureducatie en ICT in de praktijk gecombineerd zijn. De dertig lesideeën vormen slechts een beperkte selectie van de 2400 lesvoorbeelden die het afgelopen anderhalf jaar bedacht en uitgevoerd zijn door leerkrachten in het primair onderwijs in het kader van GrassRoots Cultuur.

CULTUURNETWERK : 701 RIK

Ingebeeld / K. Crul ... [et al.], J. Luyten (eindredacteur), D. Terryn (eindredacteur). - Brussel : CANON Cultuurcel, 2005. - Losbl. + dvd : ill. - Het materiaal is opgeborgen in een doos.

Eerste deel van een lessenpakket dat kleuters, kinderen en jongeren helpt ontwikkelen tot kritische en bewuste kijkers, kijkers die vlot met audiovisuele media omgaan en spelen. Deel 1 is bedoeld voor kleuters en jonge kinderen (4 tot 8 jaar) en bevat zes boekjes met activiteiten, opdrachten en tips, prenten en een bijbehorende dvd met vijf korte animatiefilms. Website: www.ingebeeld.be

CULTUURNETWERK : 659 ING

CULTUURNETWERK : DVD 659 ING

'Zijn steeltje valt flauw' : de esthetische ontwikkeling van jonge kinderen, toegepast op fotografie / D. van Loon. - [S.l.] : [s.n.], 2007. - 65 p. : tab., ill., fig., graf. - Met lit.opg. en bijl. - Masterthesis Universiteit van Tilburg, Faculteit Geesteswetenschappen, Algemene Cultuurwetenschappen.

Vanaf welke leeftijd krijgen kinderen aandacht voor de afbeeldingspecifieke kenmerken van foto's? Voordat deze vraag beantwoord wordt, wordt in hoofdstuk 2 eerst het onderzoek dat hier al eerder naar gedaan is besproken. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het onderscheid tussen de waarneming en interpretatie van kunstwerken enerzijds en de waardering ervan anderzijds. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 de methode van dataverzameling en -analyse toegelicht. De resultaten hiervan worden besproken in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 komen de belangrijkste conclusies aan bod en worden aanwijzingen voor vervolgonderzoek besproken. In totaal hebben 55 kinderen in de leeftijd van 3, 5 en 7 jaar meegedaan aan het onderzoek.

CULTUURNETWERK : 770 LOO

MUZIEK

Actuele ontwikkelingen rond het primair muziekonderwijs : na 150 jaar muziek in het primair onderwijs het einde van het vak? / G.M. Hartkamp. – [S.l. : s.n.], 2007. - 78 p. : tab. - Met lit.opg. - Masterscriptie Universiteit Utrecht, Muziekwetenschap.

Basisscholen hebben met ingang van augustus 2006 de ruimte gekregen een eigen invulling te geven aan cultuureducatie 'met aandacht voor kunst- en cultuuruitingen die passen bij de school en de leerlingen'. Daarmee is het muziekonderwijs als zelfstandig vak uit het curriculum verdwenen. Wat kunnen de gevolgen voor het muziekonderwijs zijn nu het een gedeelde plaats met andere kunstvakken toegewezen heeft gekregen? Is het domein 'Kunstzinnige oriëntatie' een vooruitgang ten opzichte van het vroegere muziekonderwijs? Wat zijn de consequenties van dit nieuwe beleid voor het muziekklimaat in Nederland? Deze vragen staan centraal in deze masterscriptie.

CULTUURNETWERK : 780 HAR

Bewegen en ontspannen op muziek : uitgewerkte bewegingsspelletjes op vrolijke muziek voor kinderen van 3-8 jaar / M. Schneider. - Katwijk aan Zee : Panta Rhei, 2006. - 56 p. + cd : ill. - Oorspr. titel: Bewegen und Entspannen nach Musik (1994). - ISBN 978-90-76771-88-5
Praktisch handboek met 15 uitgewerkte bewegingsspelletjes, bedoeld voor iedereen die met jonge kinderen werkt in de leeftijd van 3-8 jaar. De spelletjes kunnen gewoon in de klas worden uitgevoerd, bij wijze van warming up of als onderbreking van het lesprogramma. Elk spel duurt maximaal 5 minuten. De cd bevat muziekfragmenten en gesproken tekst met de bijbehorende bewegingen.

CULTUURNETWERK : 796 SCH

CULTUURNETWERK : CD-MUZIEK 796 SCH

Brede muzikale ontwikkeling bij 5 tot 7-jarigen: het PI-project aan het Koninklijk Conservatorium van Den Haag (1) / C. Koopman

In: De pyramide. - Vol.60(2006)4(sept.42-44)

Hoe kan de algemene, brede muzikale ontwikkeling (BMO) optimaal gekoppeld worden aan het vroege onderwijs op het instrument? Deze vraag is het uitgangspunt van het PI-project dat in september 2000 van start ging bij het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Het PI-project heeft een schat aan informatie opgeleverd over hoe kinderen in de leeftijdscategorie van 5 tot 7 zich ontwikkelen in een rijke muzikale omgeving. In dit eerste artikel van een tweeluik wordt een aantal belangrijke resultaten gepresenteerd. In deze aflevering wordt gekeken naar de ritmische ontwikkeling. In de volgende aflevering komen andere aspecten van de muzikale ontwikkeling aan bod en worden aanbevelingen gedaan.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Brede muzikale ontwikkeling bij 5 tot 7-jarigen: ontwikkeling van het zingen, de tonaliteit en meerstemmig musiceren (2) / C. Koopman

In: De pyramide. - Vol.60(2006)5(nov.26-29)

Tweede aflevering over het PI-project van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Het PI-project voorziet in muziekonderwijs aan jonge kinderen (5-7 jaar), waarbij brede muzikale ontwikkeling wordt gekoppeld aan instrumentale lessen op de piano, de viool, de cello of slagwerkinstrumenten. In aflevering 1 werd de ritmische ontwikkeling van de kinderen beschreven. In het tweede deel wordt gekeken naar de ontwikkeling van het zingen, de tonaliteit en meerstemmig musiceren. Verder wordt de wisselwerking van brede muzikale ontwikkeling en instrumentaal onderwijs onder de loep genomen. Tot slot wordt gekeken welke lessen uit het PI-project kunnen worden getrokken en worden er tips gegeven.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Componeren in de basisschool / H. van de Veerdonk, N. Kors. - Amsterdam : AHK, 2006. - 40 p. : fig. - Met lit.opg. - Onderzoek in het kader van het lectoraat Kunsteducatie van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten.

Dit onderzoek gaat in op bestaande opvattingen over componeren in het basisonderwijs, met of zonder musici. Twee vragen staan centraal in dit onderzoek. Welke methodes zijn er ontwikkeld om kinderen in de basisschool zelf muziek te laten ontwerpen? Hoe gebruiken we kennis en ervaring van eerdere methodes en benaderingen om te komen tot een nieuwe methodiek voor componeren op de basisschool? Doel van het onderzoek is te komen tot een model dat het fundament vormt voor (na- en bij-)scholing voor leerkrachten, muziekdocenten en musici die werken met componeren in het basisonderwijs.

CULTUURNETWERK : 780 VEE

Coöperatief leren in muziek : activiteiten basisonderwijs / F. Evelein. - Baarn : HB, 2007. - 288 p. + cd (75 min.) : tab., ill., fig. - Met bijl. en reg. - ISBN 978-90-5574-571-5

Praktisch activiteitenboek voor de basisschool waarin muziekspel gecombineerd wordt met de sociale, affectieve en cognitieve ontwikkeling van kinderen. Het boek bevat ruim 200 muzikale activiteiten, die kinderen van 4 tot 12 jaar in twee- en viertallen kunnen uitvoeren. Veel activiteiten zijn te integreren in het lesprogramma, bijvoorbeeld in taal, rekenen en levensbeschouwing. Voor het begeleiden van deze activiteiten zijn geen bijzondere muzikale vaardigheden nodig. De bijbehorende cd bevat muzikale (meespeel-)begeleiding en werkkaartjes.

CULTUURNETWERK : 780 EVE

CULTUURNETWERK : CD-MUZIEK 780 EVE

Exploring children's singing development: do experiences in early schooling help or hinder? / G. Leighton, A. Lamont

In: Music education research. - Vol.8(2006)3(Nov.311-330). - Met lit.opg.

This paper outlines a novel approach to studying children's singing that enables a more accurate and global picture to be drawn of children's actual level of singing achievement across a range of tasks. It enables predictions to be made about their potential singing development in a formal school setting. It draws on a two-year longitudinal field study of children aged 4 to 8 years. The results highlight considerable diversity in actual singing achievement in different tasks and different test contexts. Children's singing development is both varied and multifaceted, and this has considerable implications for teaching and assessing singing as well as other forms of music-making that depend on singing in the first few years of school.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

First steps in music for preschool and beyond : the curriculum / J.M. Feierabend. - Chicago : GIA, 2006. - 272 p. : ill., tab., fig. - Met reg. - ISBN 978-1-57999-588-1

Publication about how to lead a music class for preschool and early secondary school children.

Includes: different kinds of songs, complete lesson plans for a three-year curriculum and suggestions on setting up a class, preparing parents, record keeping, expanding your music program, and planning ahead.

CULTUURNETWERK : 780 FEI

Hé, doe je mee? / M. Wiersema (samensteller/redacteur). - Haarlem : De Toorts, 2006. - 48 p. + cd : ill. - Proposo-project ontwikkeld door 'Muziek Speciaal'. - ISBN 90-6020-811-0 (Proposo)

Bevat 20 muzieklessen voor leerlingen van ca. 4 tot 20 jaar in het speciaal onderwijs. De lessen zijn in oplopende moeilijkheidsgraad geordend, en in de lessen krijgen steeds vijf verschillende facetten

extra aandacht. Spelenderwijs doen de kinderen zo stap voor stap nieuwe ervaringen op. De bijbehorende cd bevat een luisterversie en een meezingversie van alle liedjes.

CULTUURNETWERK : 780 PRO

CULTUURNETWERK : CD-MUZIEK 780 PRO

Integrating music into the elementary classroom / W.M. Anderson, J.E. Lawrence. - Belmont : Thomson Schirmer, 2007. - 7th ed. - XIV, 495 p. + cd. : ill. - Met bijl., lit.opg. en reg. - ISBN 0-495-06427-0

Covers music fundamentals as well as materials and methods for teaching music in the elementary classroom. It focuses on how children learn and presents techniques for teaching singing, playing instruments, moving to music, creating music and listening to music, as well as studying music from a multicultural perspective and relating music with the arts and other subject areas. Contains lesson plans for kindergarten through grade six and songs selected from various cultures and historical periods. The cd contains the accompanied songs from the textbook.

CULTUURNETWERK : 780 AND

CULTUURNETWERK : CD-MUZIEK 780 AND

Klassiek in de kleuterklas / I. Wijngaards

In: Praxisbulletin. - Vol.24(2007)6(feb.14-17)

Beschrijving van een muziekproject voor groep 1 en 2. Vanuit het muzikale verhaal 'Peter en de wolf' van Sergej Prokofjev maken kleuters kennis met diverse aspecten van klassieke muziek. Hierbij wordt de nadruk gelegd op eigen beleving en voorstellingsvermogen.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Een leertheorie voor muziek (1): Music Learning Theory / R. Reed Findenegg

In: De pyramide. - Vol.60(2006)2(mrt.31-32)

Zijn er parallellen tussen taalontwikkeling en muzikale ontwikkeling bij kinderen en hoe kunnen die helpen het muziekonderwijs effectief in te richten? Edwin Gordon, Amerikaans onderzoeker en muziekpedagoog, werkt sinds de jaren zestig aan een muziek leertheorie (Music Learning Theory, afgekort MLT) die antwoord geeft op deze vragen. Dit is het eerste artikel uit een serie over Music Learning Theory.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Een leertheorie voor muziek (2): audiatie / R. Reed Findenegg

In: De pyramide. - Vol.60(2006)3(mei36-37)

Tweede artikel uit een serie over de Music Learning Theory (MLT). In dit artikel staat het begrip 'audiëren' centraal. Audiëren wordt gedefinieerd als 'voorstellen en begrijpen van klanken die niet aanwezig zijn of nooit aanwezig waren'. Een audiërende leerling kenmerkt zich onder andere doordat hij zich bewust is van wat hij muzikaal doet, én daarop kan reflecteren. Door het begrip beter te begrijpen is een vakleerkracht muziek of (kinder)koordirigent beter in staat bewust te zijn van wat hij in de lessen kan doen om het leren audiëren te stimuleren. Aspecten die aan de orde komen zijn: hoe werkt audiëren, hoe kun je audiatie in de praktijk toepassen, op welke wijze kun je een leerling ondersteuning bieden en welke rol speelt improviseren hierbij.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Een leertheorie voor muziek (3): de code kraken / R. Reed Findenegg

In: De pyramide. - Vol.60(2006)4(sept.45-46)

Derde artikel uit een serie over de Music Learning Theory (MLT). In dit artikel staat het begrip 'music babble' centraal: een kind moet de innerlijke structuur van muziek eigen maken. Net zoals een kind brabbelt met taal zolang het de code/de grammatica niet kent, zo brabbelt een kind ook met muziek.

De muzikale ontwikkeling van een kind verloopt via verschillende fasen: absorptie, imitatie en assimilatie.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Het LSO is er ook voor jou! / K. Reinders

In: Kunstzone. - Vol.6(2007)9(sept.24-26)

Het LSO (Limburgs Symfonie Orkest) ontwikkelt projecten, waarmee klassieke muziek toegankelijk gemaakt wordt voor kinderen en jongeren. In dit artikel wordt een aantal van die projecten belicht, bestemd voor het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Ook organiseert het LSO peuter-, kleuter-, en familieconcerten. Daarnaast werkt het LSO samen met culturele instellingen (het Bonnefantemuseum, Theatergroep Het Vervolg en Kasteel Hoensbroek) en onderwijsinstellingen (Conservatorium Maastricht en diverse pabo's in Limburg).

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Musician and teacher : an orientation to music education / P. S. Campbell, S.M. Demorest

(medewerker), S.J. Morrison (medewerker). - New York [etc.] : Norton, 2008. - 328 p. : fig., ill., tab.

- Met lit.opg. en reg. - ISBN 978-0-393-92756-6

Explaining the why, what, and how of music teaching - for musicians who want to explore teaching as a career. It blends traditional music education with innovative curricular and educational changes currently taking place in the field. Designed for the first course in music education, it surveys the theoretical, philosophical, historical, social, and psychological foundations of teaching music and pays tribute to the local and global realms of music teaching and learning. At the same time, the book examines the developmental issues inherent in teaching music to children and adolescents along with the practicalities of motivating students and managing a classroom, providing the concrete application beginning educators need to successfully teach music to children in grades K-12.

CULTUURNETWERK : 780 CAM

Muziek in beeld : liedjes met pictogrammen / L. Gulikers. - Born : SMV, 2007. - 112 p.+ cd : ill. - Met lit.opg. en bijl.

20 nieuwe liedjes waarvan de tekst is voorzien van beeldtaal ofwel pictogrammen. Daaraan toegevoegd zijn telkens twee thematisch verwante liedjes, waardoor een reeks ontstaat die aansluit bij de belevingswereld van de basisschoolleerling. Met bijbehorende lesbrieven en begeleidende cd. Ook voor het speciaal onderwijs geschikt.

CULTUURNETWERK : 780 GUL

CULTUURNETWERK : CD-MUZIEK 780 GUL

Muziek, één groot feest / M. Hogenes

In: Zone. - Vol.5(2006)1(mrt.8-11)

Wat zijn betekenisvolle en ontwikkelende muziekactiviteiten in de onderbouw en middenbouw van het basisonderwijs? Welke kansen zijn er voor leerkrachten om ook het muziekonderwijs meer ontwikkelingsgericht te maken? Deze vragen staan centraal in dit artikel.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

De muziekkoning / P. Koning, P. Rooyackers. - [Zuidhorn, etc.] : Schoolsupport [etc.], 2007. - 74 p.

+

3 cd's. - ISBN 978-90-86640393

'De muziekkoning' is bedoeld voor het basisonderwijs en bestaat uit 3 cd's met liedjes en liedspelen voor de onderbouw, middenbouw en bovenbouw en een ideeënmap met 75 spelideeën en verwerkingsopdrachten bij de liedjes. Met 'De muziekkoning' kunnen leerkrachten in de les sociaal emotionele en maatschappelijke thema's introduceren zoals heimwee, pesten, eten, etc. De

spelideeën bevatten elementen uit muziek, dans en drama. Er zijn ook enkele liedspelen waarbij vanuit beeldende vorming gewerkt wordt. Website: www.muzeikkoning.nl

CULTUURNETWERK : 780 KON

CULTUURNETWERK : CD-MUZIEK 780 KON

New generations in the Music Schools : teaching pre-school children from 0-6 years / Z. Laczó. - [S.l.] : [s.n.], 2005. - 7 p.

A lecture by professor Zoltán Laczó of the Franz Liszt Academy of music in Budapest which he presented at the European Music School Union (EMU) general assembly in Prato, Italy on the 21st of October 2005. Professor Laczó discusses the teaching of music to very small children.

CULTUURNETWERK : 780 LAC

One year of musical training affects development of auditory cortical-evoked fields in young children / T. Fujioka ... [et al.]

In: Brain. - Vol.(2006)(Sept.1-16). - Met lit.opg.

Psychologists have discovered that musical training not only changes the way young children's brains respond to sounds - it also boosts their memory performance. Takako Fujioka and colleagues looked at how the brains of 12 children aged between 4 and 6 years responded to two sounds - a violin tone and a burst of white noise. The children were tested on four occasions over the course of a year, during which time half of them received Suzuki music tuition. Our brains show a characteristic wave of activity in the auditory cortex when we hear a sound. Using magneto encephalography, the researchers found that in the children's brains, this pattern of activity changed over the course of a year, probably reflecting the maturation of their brains. But crucially, there was an aspect of this changing brain response - between 100 and 400ms after hearing a sound - that distinguished between the groups. In the untrained children the altered response was observed in both cerebral hemispheres and after hearing either the white noise or violin. But in the musically trained children, the change was localised to the left hemisphere and was specific to the violin.

CULTUURNETWERK : 780 ONE

Opera voor schone oren / A. Twaalfhoven

In: Bulletin Cultuur & School. - Vol.9(2006)43(jun.9-11)

De jeugdopera heeft voor de cultuurplanperiode 2005-2008 extra subsidie gekregen. Hierdoor is het mogelijk een groter aanbod op dit gebied te brengen. Opera voor de jeugd wint dan ook steeds meer aan populariteit. Het aanbod op het gebied van jeugdopera is breed en varieert van de bewerkingen van beroemde opera's door Frank Groothof of een sprookjesopera van het Intorno Ensemble Rotterdam, tot de nieuwe opera's van Xynix Opera of een rapopera van Opera Cinema. De multidisciplinaire kunstvorm, waarin tekst, muziek en vormgeving samen komen blijkt aantrekkelijk te zijn voor een jong publiek.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Proef eens met je oren! / M. Wiersema (samensteller), A. Hilgerdenaar (medewerker) ... [et al.]. - Haarlem : De Toorts, 2006. - 60 p. + cd : ill. - Proposo-project ontwikkeld door 'Muziek Speciaal'. - ISBN 90-6020-813-7

(Proposo)

Zestien direct uitvoerbare lessen voor kinderen met zeer ernstige verstandelijke beperking. De kinderen worden in deze lessen gestimuleerd om op onderzoek te gaan in de wereld vol geluiden. De liedjes fungeren daarbij als motor, en plaatsen geluiden, woorden en handelingen in een betekenisvolle context. Ook in peuterspeelzalen en in de onderbouwgroepen van reguliere basisscholen te gebruiken.

CULTUURNETWERK : 780 PRO

CULTUURNETWERK : CD-MUZIEK 780 PRO

Rood rood mannetje : kleurrijke, nieuwe liedjes voor kinderen / J. Schipper. - [S.l.] : SWP, 2007. - 96 p. + cd. : ill. - ISBN 978-90-8560-517-1

Verzameling van 35 liedjes voor kinderen van de basisschool, onderverdeeld in onder-, midden-, en bovenbouw. Belangrijk doel is het luisteren naar elkaar en naar zichzelf. Daarom staan er in dit boek veel liedjes die in verschillende groepen of door een solist en groep gezongen kunnen worden. Op de bijbehorende cd staan naast de 35 liedjes uit het boek ook nog 10 liedjes extra. Voor de melodieën en ritmes is gekozen voor die van over de hele wereld.

CULTUURNETWERK : 780 SCH

CULTUURNETWERK : CD-MUZIEK 780 SCH

Students' assessments of music learning experiences from kindergarten to university / H. Ruismäki, T. Tereska

In: British journal of music education. - Vol.25(2008)1(Mar.23-39)

This article reports on a retrospective study of Finnish pre-service elementary teachers' assessments of their musical experiences in nursery school and elementary school and real-time study of their experiences in teacher training. The participants (N=590) had received musical instruction in five age groups (4-6 years, 7-12 years, 13-15 years, 16-19 years, 20-25 years). The assessments were most positive in the 4-6 years group and thereafter declined until puberty in the 13-15 years group. A change in a positive direction was perceived in the 16-19 years group and also in the 20-25 years group (during teacher training). Gender differences were statistically significant except during upper secondary school. The most enjoyable activities in formal music education were singing and playing; music theory was experienced most negatively.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Turning their ears on... keeping their ears open : exploring the impact of musical activities on the development of pre-school age children / National Foundation for Youth Music. - [London] : Youth Music [etc.], 2006. - 59 p. : ill., tab., graf. - Met bijl. en lit.opg.

There were two major components to this research: 1) Research into the impact of long-term, structured music-making activities on the development of pre-school age children, 2) Collection of data to inform a better understanding of issues around training for the musicians and early years workers and the sustainability of the work for early years workers between and after musicians' engagement with the settings. The research was based upon two specially commissioned music projects for young children aged 0-5 in England.

CULTUURNETWERK : 780 TUR

Waar laat ik mijn Lumpsum op los? (1) : een speurtocht naar culturele instellingen 'met-net-dat-beetje-meer!' / M. Scheepers

In: De pyramide. - Vol.60(2006)3(mei32-35)

Wat kunnen culturele instellingen voor de basisschool betekenen? Dankzij de Lumpsum kiest elke school meer en meer een eigen cultureel menu. In dit artikel wordt het educatief aanbod van museum Van Speelklok tot Pierement in Utrecht onderzocht: wat biedt het museum op het gebied van muziekeducatie, wat kost het en wat zijn de ervaringen van de kinderen en leerkrachten?

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Waar laat ik mijn Lumpsum op los? (4) : een speurtocht naar culturele instellingen 'met-net-dat-beetje-meer' / M. Scheepers

In: De pyramide. - Vol.61(2007)4(sept.49-51)

Wat kunnen culturele instellingen voor de basisschool betekenen? Dankzij de Lumpsum kiest elke school meer en meer een eigen cultureel menu. In dit artikel wordt het educatief aanbod van Samba Salad besproken. De band Samba Salad maakt wereldmuziek. Daarbij mixen ze allerlei muzikale stijlen. In dit artikel wordt gesproken met de spil van de band Herman Link en Rita Iny over het ontstaan van Samba Salad en over muziekonderwijs op de basisschool.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Yes! Jazz in de les / M. Smit

In: De pyramide. - Vol.61(2007)1(jan.4-6)

Een jazzles voor voor- en vroegschoolse educatie. Activiteiten zoals: ritme-improvisatie, scatten en bewegen op jazzmuziek worden behandeld.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Zingen met kleuters: mag het ietsje meer zijn? / M. Albers, M. van Maurik

In: De pyramide. - Vol.61(2007)2(mrt.28-31)

Het zingen schuift steeds meer naar de achtergrond in het onderwijs aan kleuters in de onderbouw. Hierdoor krijgen kinderen niet of onvoldoende de kans om hun zangstem te ontdekken en/of verder te ontwikkelen. Zangonderwijs, het kan nog steeds. Net als bij andere vakken in het onderwijs zijn daarvoor kennis, inzicht en vaardigheden van de leerkracht nodig. Om het zingen van de kleuters (verder) te ontwikkelen is het 'ietsje meer' noodzakelijk: ietsje meer aandacht voor het liedrepertoire, meer kennis over de kinderstem etc. Met praktijkvoorbeeld.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

THEATER

Bij peuters zit het geluk in de beentjes : criteria voor peutertheater in de ontwikkeling van culturele competentie / P. Matthee. - [S.l.] : [s.n.], 2007. - 108 p. : ill. - Met lit.opg. en bijl. - Masterthesis Universiteit van Tilburg.

Dit rapport bevat een explorerend onderzoek naar de vormen van peutertheater die kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van culturele competentie inzake theater. Vanuit geldende theorieën over ontwikkelingspsychologie, culturele informatieverwerking, de ontwikkeling van culturele competentie (culturele socialisatie) en betekenisgeving van voorstellingen (voorstellingsanalyse) is een analysemodel voor peutertheater ontwikkeld. Vervolgens zijn drie peutertheatervoorstellingen geanalyseerd. Tegelijkertijd is het publiek in de leeftijd van 2 tot en met 4 jaar geobserveerd direct voorafgaand, tijdens en direct na het plaatsvinden van de voorstelling. Het onderzoek wordt afgesloten met een conclusie en een discussie.

CULTUURNETWERK : 792 MAT

HalteM, daar stop je voor : onderzoek naar de behoefte aan een podium voor receptief jeugdtheater in Utrecht / A.M. Bal, R. Klinkert, N. van Os. - [S.l.] : [s.n.], 2007. - 102 p. : graf., tab. - Pre-masteronderzoek Universiteit Utrecht, faculteit Sociale Wetenschappen, Sociale Vraagstukken, Interventies en Beleid. - Met lit.opg. en bijl.

Doel van het onderzoek is dat Stichting Jeugdtheater Utrecht een beeld kan krijgen van de behoefte aan jeugdtheater in Utrecht en hiermee de mogelijkheden en de randvoorwaarden kan formuleren voor het realiseren van deze behoefte. De hoofdvraag van het onderzoek is: Wat is de behoefte van ouders van kinderen tot 12 jaar, die al jeugdtheater bezoeken, aan jeugdtheater in Utrecht en wat kunnen de huidige aanbieders van jeugdtheater hierin bieden?

CULTUURNETWERK : 792 BAL

Helden zijn het! / H. Mouwen

In: De wereld van het jonge kind. - Vol. 35(2007)2(okt.52-54)

Bij het onderzoekend leren staat het leerproces van de kinderen centraal, niet de leerstof. Het gaat meer om de vraag 'Hoe leren de kinderen?' dan om de vraag 'Wat leren de kinderen?' Drama is bij uitstek een vak waarbij jonge kinderen leren door de werkelijkheid spelend te onderzoeken. Aan de hand van het prentenboek 'Alexander de Grote' van Burny Bos en Hans de Beer wordt getoond hoe jonge kinderen drama als onderzoeksmiddel kunnen gebruiken.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Hoe bouw je een onderzoeksspel op? / H. Mouwen

In: De wereld van het jonge kind. - Vol. 35(2007)3(nov.75-77)

In het vorige artikel (Mouwen, okt. 2007) is aan de hand van het prentenboek 'Alexander de Grote' getoond hoe jonge kinderen drama als onderzoeksmiddel kunnen gebruiken. In dit vervolgartikel gaat het over de opbouw van een onderzoeksspel. Bij een onderzoeksspel zijn er drie fasen te onderscheiden: de startfase, de voortgangsfase en de terugblikfase. Op deze fasen wordt dieper ingegaan. De auteur concludeert dat drama meer is dan emotieverwerkend doen-alsof-spel. Naast verbeelden, inleven en beleven, kan drama een gezamenlijk onderzoeksspel zijn dat kinderen vanuit hun rol uitdaagt tot communicatie en het vinden van oplossingen voor probleemsituaties. Bij jonge kinderen wordt de cognitieve ontwikkeling bevorderd door ze dramatische spelervaringen te laten opdoen.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Honderd circusspelen : nieuwe circusspelen voor iedereen vanaf 4 jaar / P. Rooyackers. - Katwijk :

Panta Rhei, 2007. - 119 p. : ill. - Met lit.opg. - ISBN 978-90-88400-00-1

Bundel korte circusspelen bestemd voor docenten drama, leerkrachten in het basisonderwijs en begeleiders in het jeugdwerk. De circusspelen zijn ingedeeld naar leeftijd en bevatten een grote variëteit aan activiteiten: acrobatiek, jongleren, clownerie, goochelen, evenwichtsbalk en dierennummers.

CULTUURNETWERK : 792 ROO

Nieuwe doelgroep: peuters / A. Twaalfhoven

In: TM. - Vol.8(2004)1(feb.14-16)

Hoe ervaren peuters theater en hoe benaderen theatermakers hen? Peuters zijn een nieuwe doelgroep in de theaterwereld. Om te kunnen professionaliseren pleiten theatermakers voor structurele subsidie en wetenschappelijk onderzoek om peutertheater te legitimeren.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

De planken op : theater maken in het basisonderwijs / H. de Nooij. - Groningen : Wolters-Noordhoff, 2007. - 252 p. : ill. - Met reg. en bijl. - ISBN 978-90-01-70014-0

Centraal staat het theater maken met kinderen in het basisonderwijs. Het boek beschrijft meer dan twintig theaterprojecten, compleet met stappenplannen en lesopzetten. Verschillende theatervormen komen aan bod waaronder Commedia dell'arte, decemberstukken, sprookjes, musicals, poppentheater, toneelstukken en pantomime. Daarnaast wordt aandacht besteed aan produceren, opzetten van een script, regisseren en vormgeving.

CULTUURNETWERK : 792 NOO

Puur plezier : spelsuggesties voor de basisschool / G. van der Aalsvoort (redacteur) ... [et al.]. -

Leuven : Acco, 2006. - 151 p. : ill., tab. - Met lit.opg. en bijl. - ISBN 90-334-5933-7

Wat betekent spel voor de taal-, cognitieve, sociale, emotionele en sensomotorische ontwikkeling van het kind? In het spel kan de leerkracht het kind beter leren kennen en worden ook de andere

aspecten van het kind zichtbaar: de mogelijkheden en de beperkingen. De auteurs beschrijven vier manieren van spelen: sensopatisch en sensomotorisch spel, hanterend spel, esthetisch spel en verbeeldend spel. Voor iedere variant geven zij een gedetailleerd overzicht hoe je dit spel kunt gebruiken in de basisschool. Daarbij staat steeds creativiteit en improvisatie centraal. Per spelsoort geven zij aan wanneer een observatie van het kind in spel aandacht vraagt en over welke instrumenten je dan als leerkracht kunt beschikken en hoe je die gericht in kunt zetten. Ten slotte beantwoorden de schrijvers de vraag hoe je met bewust spelen en improviseren in het onderwijs aan de slag kunt gaan.

CULTUURNETWERK : 796 PUU

Het theater in de luiers : een onderzoek naar de relevantie van peuters als doelgroep voor het theater / E. Adema. - [S.l.] : [s.n.], 2007. - 84 p. - Met lit.opg. en bijl. - Masterscriptie Rijksuniversiteit Groningen, Kunsten, Cultuur en Media.

In deze scriptie wordt de volgende vraag onderzocht: Welke plaats neemt het peutertheater in binnen het Nederlandse theaterlandschap en in hoeverre is de peuter een relevante doelgroep voor het professionele theater? Bevat de volgende hoofdstukken: 1) Het peutertheater in Nederland, 2) De peuter in het theater, een discussie binnen de theaterwereld, 3) Psychologie en de peuter, 4) De peuter binnen het theaterwetenschappelijk en kunstfilosofisch kader.

CULTUURNETWERK : 792 ADE

Trouwen met Tanja / E. Vanthillo, D. Terryn (projectleider). - Brussel : CANON Cultuurcel, 2006. - 2 dl. (21 p., ongepag.) : ill. + Prentenboek 'Trouwen met Tanja' (2006). - Met reg. - ISBN 90-5838-363-6

Ideeën om samen met kleuters thuis of op school theater te maken. Door de behoefte aan bruikbaar materiaal om mee te werken in de klas voor drama en theater heeft Canon Cultuurcel een theatermaker bereid gevonden een prentenboek te maken dat als inspiratiebron en als basis dient om met kleuters theater te maken.

CULTUURNETWERK : 792 VAN

BREDE SCHOOL EN ANDERE SAMENWERKINGSVORMEN

Bibliotheek wezenlijk deel van onderwijs in brede school / P. Corvers

In: Bibliotheekblad. - Vol.11(2007)2(feb.18-19)

Voorbeeld van het functioneren van een bibliotheek in een brede school. In de brede school Zwanehof in de wijk Kalsdonk in Roosendaal is de bibliotheek een wezenlijk onderdeel van het onderwijs. De bibliotheek speelt een centrale rol in het pedagogisch-didactische basisplan dat zich richt op de jeugd van nul tot veertien jaar.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Brede school en cultuureducatie : achtergronden, literatuur en websites / J. Liefink (auteur van inleiding), E. Wervers (auteur van inleiding), M-J. Kommers (hoofdredactie). - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2007. - 45 p.

(Zicht op...; 2007/1)

Het inleidende artikel bevat algemene informatie over de ontwikkelingen binnen de brede school en vervolgens meer specifieke informatie over de mogelijkheden van cultuureducatie. Na de inleiding volgt een literatuuroverzicht met een selectie van literatuur uit het studiecentrum van Cultuurnetwerk Nederland, gevolgd door een overzicht van relevante websites.

CULTUURNETWERK : 371 BRE

Building creative partnerships = a handbook for schools : could your school be even more creative? / H. Charlton / Creative Partnerships London East. - London : Arts Council England, [2006?]. - 54 p. : ill. - Met lit.opg. - ISBN 978-0-7287-1304-8

This handbook builds on the experience of Creative Partnerships in over 2500 schools in 36 areas of economic deprivation in England. It offers ways for schools to work with external partners to support imaginative enquiries - bringing the curriculum to life and delivering across and beyond it for whole school change. Creative Partnerships is the Government's flagship creativity programme for schools and young people, managed by Arts Council England. Chapters: What is creative partnership working and what are the benefits?; What is creativity and what is creative learning?; Preparing and funding for partnership working; Project planning; Doing, learning and capturing; Sharing the learning.

CULTUURNETWERK : 701 CHA

Dagarrangementen in de brede school : een samenhangend aanbod van onderwijs, opvang en vrije tijd / L. Schreuder, M. Valkestijn, F. Hajer. - Amsterdam : SWP [etc.], 2007. - 127 p. - Met bijl., lit.opg. en webadressen - 1e dr: 2005. - ISBN 978-90-8560-014-5

Beschreven zijn dagarrangementen in de brede school op vijf verschillende locaties in Amsterdam, Oss, Heerenveen, Sluis en Groningen. Een dagarrangement is een samenhangend en doorlopend aanbod van onderwijs, opvang en vrijetijdsvoorzieningen waar schoolkinderen en ouders op basis van behoefte en eigen keuze gebruik van kunnen maken. Bevat informatie over de tussenschoolse opvang, over een naschools aanbod en over de ontwikkeling van een gezamenlijk pedagogisch klimaat en een lijst met criteria waaraan een goed dagarrangement moet voldoen. Geschreven voor de coördinator die een dagarrangement in het kader van de brede school wil opzetten.

CULTUURNETWERK : 371 SCH

Exploring creative learning: two primary school and their partnerships / C. McGill (redacteur), T. N'Guessan (redacteur), M. Rosen (redacteur). - Stoke on Trent : Trentham, 2007. - XIII, 151 p. : ill., fig., tab. - Met lit.opg., begrippenlijst en reg. - ISBN 978-1-85856-408-1

This book contains contributions from children, parents, teachers, governors and others associated with two primary schools about the diversity of needs in their community to devise new ways to prepare the children effectively for the challenges of the 21st century. Using the arts as a catalyst, the schools evolved innovative and creative strategies for inspiring and engaging all children in their own learning.

CULTUURNETWERK : 159 EXP

Handboek brede school : 0-12 jaar / M. van der Grinten ... [et al.]. - Utrecht : Oberon/Sardes, 2007. - 160 p. : ill., fig. - In opdr. van het Ministerie van OCW. - Met lit.opg. - ISBN 978-90-77737-2-24

Praktische en direct toepasbare aanwijzingen voor een systematische ontwikkeling van brede scholen voor kinderen van 0-12 jaar, hun ouders en de wijkbewoners. Bestaat uit vijf delen. Deel 1 geeft een overzicht van het ontwikkelproces van een brede school en alles wat daarbij komt kijken. In deel 2 worden de betrokken partijen beschreven, waarna in deel 3 een aantal vraagstukken m.b.t. de brede school wordt behandeld. Deel 4 geeft een overzicht van praktische instrumenten. Deel 5 bevat verwijzingen naar websites en publicaties. Bedoeld voor projectleiders, managers, coördinatoren, bestuurders en vertegenwoordigers van scholen en instellingen.

CULTUURNETWERK : 371 HAN

Handboek brede school [Zuid-Holland] / Expertisecentrum jso ... [et al.]. - Den Haag : Provincie Zuid-Holland, 2007. - Versch.pag. : ill., fig., tab. - Met lit.opg.

De provincie Zuid-Holland heeft in de periode 2000 tot en met 2007 een stimuleringsprogramma Brede school voor gemeenten uitgevoerd. De ervaringen die met dit stimuleringsprogramma zijn opgedaan, hebben geleid tot dit praktische handboek. Het handboek bestaat uit vier delen. Deel 1

bevat alle voorwaardelijke zaken die geregeld moeten worden om activiteiten voor ouders en kinderen uit te kunnen voeren. Het bevat hoofdstukken over onder andere het starten van een brede school, de organisatie, financiën, en pedagogische visie. Deel 2 beschrijft de activiteiten voor kinderen en ouders die in het kader van de brede school georganiseerd worden. Dit deel bevat hoofdstukken over de voorschoolse periode, dagarrangementen, activiteiten voor kinderen en kunst- en cultuureducatie. Deel 3 en 4 bevatten voorbeelden over de Zuid-Hollandse praktijk.

CULTUURNETWERK : 371 HAN

The heart and the journey: case studies of collaboration for arts integrated curricula / K. Strand
In: Arts education policy review. - Vol.108(2006)1(Sept/Oct.29-40). – Met lit.opg.
Model for collaborative arts integration curricula that honour the value of creative and critical thinking in the arts. Furthermore it presents both challenges and possibilities in collaborations between arts and non-arts organizations and teachers by examining the process of curriculum development in two case studies.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

De kunst van het samenwerken met het primair onderwijs : verslag van de eerste De Kunstconnectie/VKV-studiedag 'Praktijkvernieuwingen' 30 maart 2006 / De Kunstconnectie/VKV. - Utrecht : De Kunstconnectie/VKV, 2006. - 5 p.

Op 30 maart 2006 organiseerde De Kunstconnectie/VKV voor haar leden de eerste van een reeks studiedagen onder de titel 'Praktijkvernieuwingen'. Tijdens deze studiedag stond de samenwerking met het primair onderwijs centraal. Kunststation C presenteerde hun vraaggerichte methodiek ter stimulering van cultuureducatie in de provincie Groningen. Daarnaast maakte Cultuurnetwerk Nederland de resultaten van een studie naar samenwerkingsvormen tussen Centra voor de Kunsten en basisscholen bekend.

CULTUURNETWERK : 374 KUN

Van visie naar vorm : samen een brede school ontwerpen / F. Studulski. - Amsterdam : SWP, 2007. - 124 p. : ill. - Met lit.opg. - ISBN 978-90-6665-875-2

Het ontwikkelings- en ontwerpproces van een brede school speelt een rol in het uiteindelijke samenwerkingsproces tussen de verschillende deelnemende partners. Het moet een gebouw zijn dat verschillende doelen en functies kan vervullen. In deze publicatie wordt het idee verkend van de brede school voor kinderen van 0 tot 12 jaar, toegespitst op de ruimtelijke vertaling en mogelijkheden. Bestemd voor schoolbesturen, schoolleiders, managers van instellingen, docenten en leidsters.

CULTUURNETWERK : 371 STU

MUSEA

Museum voor de klas : evaluatieverslag 2005/2006 / J.W.H. van Muilekom (auteur van inleiding), P. de Haan (auteur van inleiding), M. Geuijen (projectleider). - Utrecht : UCK, Utrechts Centrum voor de Kunsten, 2006. - 20 p. : ill., graf.

Evaluatieverslag van het project 'Museum voor de klas'. Het verslag biedt een overzicht van de betrokken partijen, de aangeboden museumprogramma's, de opzet van een tevredenheidsonderzoek en conclusies en aanbevelingen. 'Museum voor de klas' is een activiteit van het Utrechts Centrum voor de Kunsten (UCK), in samenwerking met de musea van het Utrechtse Museumkwartier, erfgoedinstellingen van Utrecht, de gemeente Utrecht en Utrechtse basisscholen.

CULTUURNETWERK : 069 MUS

Objectgeschiedenis voor kids : pilotproject van Zeeuws Museum / Y. Lebbink

In: Kunstzone. - Vol.7(2008)5(mei34-36)

Het Zeeuws Museum heeft leerkrachten uit het basisonderwijs betrokken bij de totstandkoming van nieuwe educatieve programma's. Er is een project bedacht waarbij leerkrachten worden gedetacheerd door de basisscholen als tijdelijke educatieve museummedewerkers. Doel van het project is om met elkaar een collectie te verzamelen en die te tonen op basisscholen. De ontwikkelde didactiemethode voor dit experimentele en innoverende project is gestoeld op de theorie van meervoudige intelligentie van Gardner en de leerstijlentheorie van Kolb. Een beschrijving van het project van ontwikkelproces tot klassesituatie.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Scholen over Museum & School : evaluatierapport van het programma Museum & School schooljaren 2003/04 en 2004/05 / P. van der Zant, M. Drenth. - Gouda : Bureau ART, 2006. - 30 p. : tab., graf. - Met bijl.

Museum & School is een initiatief van de grote musea in Leiden. De musea bieden de leerlingen van basisscholen in Leiden en in een aantal randgemeenten van Leiden een volledig programma aan voor de groepen 1 tot en met 8. Het educatieve project vindt landelijke navolging in het project Erfgoed à la Carte. Dit is het derde evaluatierapport van het programma Museum & School over de schooljaren 2003/2004 en 2004/2005. Twee eerdere evaluatierapporten verschenen over de periode 1997-2001 en de schooljaren 2001/2002 en 2002/2003.

CULTUURNETWERK : 069 DRE

Zien wat je voelt : lees- en verteltekst / J. van Overeem. - Den Haag : Gemeentemuseum Den Haag, 2006. - Ongepag. : ill.

Beschrijving van een museumles. Thema is gevoelens. Kleuters praten over bang zijn en blij zijn en kijken naar een viertal speciaal voor hen uitgekozen schilderijen van de kunstenaar Constant. Kinderen voeren zelf een schimmenspel op en in het museumatelier tekenen zij terwijl ze luisteren naar muziekfragmenten van de componist Sjostakowitch. Lessuggesties voor na de museumles worden gegeven als ook een lijst met prentenboeken over bang zijn.

CULTUURNETWERK : 069 OVE

Zijn musea bang voor kleuters? / Museumeducatie.nl. - [S.l.] : Museumeducatie.nl, 2006. - [4 p.]

Museumeducatie.nl heeft door middel van een enquête een kort onderzoek gedaan naar het aanbod educatieve programma's voor kleuters in de Nederlandse/Vlaamse musea. Een kort overzicht van de resultaten.

CULTUURNETWERK : 069 ZIJ

REGGIO EMILIA

De 100 rollen en taken van de leerkracht / T. van der Werf, M. Meeuwig

In: De wereld van het jonge kind. - Vol.33(2006)6(feb.186-189). - Met lit.opg.

De leerkrachten en groepsleiding van de kleuter- en peutergroepen van openbare basisschool De Kraal in Amsterdam Oost, werken volgens het pilot VVE-programma SPOREN. SPOREN is geïnspireerd op de pedagogische filosofie uit Reggio Emilia. Deze manier van werken is bewerkt en vertaald naar de Nederlandse context door Stichting Pedagogiekontwikkeling 0-7 in Amsterdam. Dit artikel is een weerslag van een gesprek dat pedagoog Margot Meeuwig van Pedagogiek 0-7 voerde met de leerkrachten Wine Watson, Jorinde de Fraiture en Devi Roebbers over hun verschillende rollen in de groep tijdens het werken met de kinderen en de contacten met de ouders.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Bringing the Reggio approach to your early years practice / L. Thornton, P. Brunton. - London [etc.] : Routledge, 2007. - 96 p. : ill. - Met lit.opg. - ISBN 978-1-84312-430-6

A description of the Reggio approach to early childhood, and how it has influenced early years practice in the UK.

CULTUURNETWERK : 701 THO

De honderd talen van kinderen : de Reggio Emilia benadering bij de educatie van jonge kinderen / C. Edwards (redacteur), L. Gandini (redacteur), G. Forman (redacteur), H. Gardner (auteur van voorwoord). - Utrecht : SWP, 2005. - 2e ongewijzigde dr. - 334 p. : ill. - Met lit.opg - Vert. van: The hundred languages of children. - 1e dr. Ned. vertaling: 1998. - ISBN 90-6665-206-3

Alle kinderen beschikken over honderd talen om zich uit te drukken. Naast de spreektaal kunnen kinderen zich uiten in klanken, beweging, kleuren, schilderen, bouwen, boetseren etc. Ieder kind is vanaf zijn geboorte rijk aan mogelijkheden, krachtig en creatief. Vanuit deze uitgangspunten werken pedagogen en kunstenaars in de kindercentra van Reggio Emilia in Noord-Italië al jaren samen met jonge kinderen. De geschiedenis, de ideeën en de cultuur van de Reggio Emilia methode worden besproken en ook de ervaringen van de Amerikanen die deze progressieve pedagogiek bestudeerd hebben komen aan bod.

CULTUURNETWERK : 701 HON

In dialogue with Reggio Emilia : listening, researching and learning / C. Rinaldi. - London [etc.] : Routledge, 2006. - XI, 226 p. - Met lit.opg. en reg. - ISBN 0-415-34504-9

A selection of articles, lectures and interviews by Carlina Rinaldi from 1984 to the present. Carlina Rinaldi was the former director of the municipal early childhood centres in Reggio Emilia. She focuses on the following questions: Why are the pedagogy of listening, pedagogical documentation, participation and research such important concepts in Reggio Emilia? How are they practised? How can educators most effectively make use of art and creativity? and What is so unique about Reggio Emilia? In an interview Rinaldi discusses her current work and her reflections on Reggio's past, present and future.

CULTUURNETWERK : 701 RIN

In the spirit of the Studio : learning from the atelier of Reggio Emilia / L. Gandini (redacteur) ... [et al.], V. Vecchi (auteur van voorwoord). - New York [etc.] : Teachers College [etc.], 2005. - 212 p. : ill. - Met reg. en bijl. - ISBN 0-8077-4591-X

Describes the revolution that the Reggio Emilia Atelier (studio) brought to the education of young children in Italy, and follows that revolution across the ocean to North America. It explores how the experiences of children interacting with rich materials in the atelier affect an entire school's approach to the construction and expression of thought and learning.

CULTUURNETWERK : 701 INT

Italiaanse toestanden in Edam / M. de Vreede

In: Kunstzone. - Vol.6(2007)1(dec.11-15)

Artikel over de verschillen en overeenkomsten tussen de Scuola Infanza Anna Frank in Reggio Emilia, die werkt volgens de Reggio Emilia methode en Basisschool De Trimaran in Edam. Uitgebreid wordt ingegaan op de wijze waarop de Reggio Emilia methode wordt toegepast. Vervolgens wordt de manier waarop de Trimaranschool een (tijdelijke) invulling geeft aan deze methode uiteengezet. Deze school deed mee aan het project 'Toeval gezocht', een samenwerkingsverband tussen het Stedelijk Museum Amsterdam, Kunst en Cultuur Noord-Holland, Steunpunt Kunsteducatie Noord-Holland en Bureau Koers Nieuw West. Tijdens het project kregen de 15 basisscholen een kunstenaar toebedeeld, die samen met de kinderen aan de slag ging en twee stagiaires, die alle ontwikkelingen beschreven. Het

project werd afgesloten met een tentoonstelling in het Stedelijk Museum, waar in november en december 2007 een selectie te zien is van de kunstwerken die door de 15 basisscholen zijn gemaakt.
CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

The language of art : inquiry-based studio practices in early childhood settings / A. Pelo. - St. Paul : Redleaf Press, 2007. - 137 p. : ill. - Met lit.opg. - ISBN 978-1-929610-99-0

It incorporates inquiry-based practices into the early childhood classroom or family child care home. Inspired by an approach to teaching and learning born in Reggio Emilia, Italy, this book emphasizes investigation anchored by drawing, painting, and other art activities. It provides advice on setting up a studio space for art and inquiry and fifteen studio explorations designed to give children a basic fluency in art. It also offers suggestions for documenting children's developing fluency with art media and its use in inquiry and presents guidelines for using children's newfound fluency as a tool for investigation.

CULTUURNETWERK : 730 PEL

On the wave of creativity: children, expressive languages and technology / G. Piazza

In: International journal of education through art. - Vol.3(2007)2(103-121)

This paper discusses four key principles of the Reggio Emilia approach. The first concerns the multiple possibilities children possess for forms of communication. The second concerns the connections between different languages (disciplines) that are the basis for learning and understanding. The third focuses on creativity as process rather than product. The fourth explores the ways individual and group knowledge processes are developed for children, teachers and parents through research based aesthetic activity.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Reggio Emilia / M. Heijen

In: Praxisbulletin. - Vol.23(2006)8(apr.12-15)

Auteur deelt haar inzichten en enthousiasme voor de Reggio Emilia-benadering.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Reggio Emilia (2) / M. Heijen

In: Praxisbulletin. - Vol.24(2006)1(sept.22-26)

Auteur deelt haar inzichten en enthousiasme voor de Reggio Emilia-benadering.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Reggio Emilia : achtergronden, literatuur en websites / A. Huisingh (auteur van inleiding), M-J.

Kommers (hoofdredacteur). - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2008. - 28 p.

(Zicht op...; 2008/1)

In het inleidende artikel van deze 'Zicht op...' geeft Annemieke Huisingh, zelfstandig adviseur cultuureducatie, een interpretatie en beschrijving van de ontstaansgeschiedenis, de concepten en de doorwerking van Reggio Emilia. Na dit artikel volgt een overzicht van literatuur over Reggio Emilia die aanwezig is in het studiecentrum van Cultuurnetwerk Nederland en een selectie van relevante websites.

CULTUURNETWERK : 371 REG

The Reggio Emilia approach to early years education / Learning and Teaching Scotland. - Glasgow : Learning and Teaching Scotland, 2006. - 42 p. - Met lit.opg. - 1e dr.: 1999. - ISBN 978-184399-136-6

In educational terms the northern Italian town of Reggio Emilia has become renowned worldwide for its forward thinking and exemplary approach to early childhood education. This publication sets out to

explain 'the Reggio approach' and outline the inherent factors. It also explores the possible translation or adaptation of aspects of this pedagogical approach to Scotland.

CULTUURNETWERK : 371 REG

Sporen van Reggio : conferentie en tentoonstelling Reggio Emilia / C. Harkema

In: De wereld van het jonge kind. - Vol.35(2007)4(dec.98-100)

Van 6 t/m 8 november 2007 werd in Amsterdam de conferentie en tentoonstelling 'Sporen van Reggio' gehouden. Het programma SPOREN (Stichting Pedagogiek Ontwikkeling Reggio Emilia Nederland) maakt de pedagogische documentatie van de denk-, maak- en leerprocessen van jonge kinderen zichtbaar. Tijdens de conferentie lag de nadruk op alle facetten van documenteren.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Sporen van Reggio : een introductie in de Sporen-pedagogiek / M. Meeuwig, W. Schepers, T. van der Werf, M. de Graaf (auteur van voorwoord). - Amsterdam : SWP, 2007. - 143 p. : ill., fig. - Met lit.opg. - ISBN 978-90-6665-892-9

Sporen is de benaming van de interpretatie en vertaling van de Reggio Emilia-benadering voor de Nederlandse situatie bedoeld voor kinderen van 0-7. Tien jaar geleden introduceerde Stichting Pedagogiek 0-7 de Reggio Emilia benadering in Nederland met de tentoonstelling en conferentie 'De kinderen van Reggio' in het Stedelijk Museum in Amsterdam. Daarna werd gewerkt aan de vertaling van de Reggio benadering voor de Nederlandse praktijk in kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en basisscholen. In deze publicatie worden zowel theorieën, praktijken, geschiedenissen, gedachten en ideeën samengebracht en worden ook de ervaringen van de kinderen en volwassenen die tien jaar met elkaar samenwerkten belicht.

CULTUURNETWERK : 701 MEE

Toeval gezocht / A. Huisingh

In: K.I.P. Kunst in de provincie. - Vol.3(2007)4(dec.4-7)

Toeval gezocht is een project voor jonge kinderen met vijftien kunstenaars op vijftien Noord-Hollandse basisscholen. Met de Reggio-Emilia-benadering en het werk van kunstenaarsduo Heringa/Van Kalsbeek als inspiratiebron worden de expressieve potenties van jonge kinderen in de leeftijd van vier tot zeven jaar aangeboord. Het begrip 'verzamelen' geldt daarbij als startpunt. Projectleider Annemieke Huisingh laat drie deelnemende kunstenaars, Irma de Bruijne, Hanneke Saaltink en Eva Klee, aan het woord over hun ervaringen.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Toeval gezocht / R. Hulshoff Pol

In: Stedelijk Museum Bulletin. - Vol.(2007)6(23-25)

Artikel over het project 'Toeval gezocht', een experiment waarin gezocht wordt naar een aanbod voor jonge kinderen (4-7) en de mogelijkheden om bruggen te slaan tussen museum, kunstenaars en basisscholen in de provincie Noord-Holland. Startpunt voor het project vormde het werk van het kunstenaarsduo Heringa/Van Kalsbeek en hun tentoonstelling 'Cruel Bonsai' in het Stedelijk Museum CS. In hun werk staat een onderzoekende werkwijze centraal, een werkwijze die vergelijkbaar is met de manier waarop kinderen de wereld onderzoeken. De manier van werken was geïnspireerd op de Reggio Emilia-benadering.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Understanding the Reggio approach : reflections on the early childhood experience of Reggio Emilia / L. Thornton, P. Brunton. - London : Fulton, 2005. - X, 104 p. : ill., tab. - Met lit.opg. en reg. - ISBN 1-84312-241-3

Analyses the essential elements of the Reggio approach to early childhood. Furthermore it provides examples from the infant-toddler centres and preschools to illustrate these elements and focuses upon the key ideas that practitioners should consider when reviewing and reflecting on their practice. It also can be used as the basis for 'Continuing Professional Development' and action research.

CULTUURNETWERK : 701 THO

Winkelen in Amsterdam Oost / T. van der Werf, M. Meeuwig

In: De wereld van het jonge kind. - Vol.32(2005)5(jan.156-159)

Binnen het pedagogische VVE-programma SPOREN (Stichting Pedagogiek Ontwikkeling Reggio Emilia Nederland) wordt vaak gewerkt rond een onderwerp. Hoe wordt zo iets concreet vormgegeven? Een voorbeeld uit de praktijk van basisschool De Kraal in Amsterdam.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Meervoudige intelligentie

Knapper dan knap : meervoudige intelligentie bij peuters en kleuters / I. de Clercq ... [et al.]. -

Vlissingen : Bazalt, 2007. - 140 p. : ill. - Met bijl. en lit.opg. - ISBN 978-90-74233-75-0

Deze publicatie laat de leidster of leerkracht op een andere manier kijken naar de ontwikkeling van peuters en kleuters. Dit gebeurt vanuit de uitgangspunten van meervoudige intelligentie. Er wordt uitgegaan van de acht intelligenties van Howard Gardner. Aan bod komen de volgende werkvormen: kringactiviteiten, namen lezen, vertelkring, speelwerken en bewegingsspelletjes. Ook worden ideeën voor de groepsorganisatie, voorbeelden voor het voorbereiden van een thema en een stappenplan voor het opnieuw ontwerpen van de speelleeromgeving gegeven.

CULTUURNETWERK : 159 KNA

Kunsteducatie opent de ogen : de theorie van meervoudige intelligentie of het belang van

cultuureducatie in het primair onderwijs / A. Masselink, F. Haanstra (begeleider). - [S.l.] : [s.n.], 2007. - 95 p. : tab. - Doctoraalscriptie Universiteit Utrecht, Faculteit der Letteren, Taal & Cultuurstudies. - Met lit.opg. en bijl.

Als uitgangspunt voor deze scriptie is de theorie van meervoudige intelligentie van Howard Gardner genomen. Gardner gaat er van uit dat de mens over meerdere intelligenties beschikt en dat die bij iedereen op een andere manier worden ontwikkeld. De centrale vraag in deze scriptie luidt: kan de theorie van meervoudige intelligentie binnen cultuureducatie een bijdrage leveren aan de persoonlijke ontwikkeling van kinderen? De praktijk in de Verenigde Staten en in Nederland komt in deze scriptie aan bod.

CULTUURNETWERK : 159 MAS

Reflect and review : the arts and creativity in early years / F. Woolf, J. Bellioli. - London : Arts Council England, 2005. - 49 p. - Met lit.opg. - ISBN 0-7287-1129-X

This report examines how the arts can offer opportunities for young people to be creative and to discuss examples of good practice in the arts in early years settings. Six sections look at different aspects of provisions for arts and creative education in early years settings: what is creativity?; building a creative curriculum; your space - an environment for creativity; sharing and celebrating; working with artists and other creative adults; and learning more.

CULTUURNETWERK : 701 WOO

Talenten van kinderen benutten en ontwikkelen / C. Riemens, M. van der Heijden

In: De wereld van het jonge kind. - Vol.35(2007)2(okt.55-58)

Artikel over hoe je als leidster van een kindercentrum en peuterspeelzaal en leerkracht van een basisschool de verschillende intelligenties van een kind (meervoudige intelligentietheorie) kunt stimuleren. Twee invalshoeken komen aan bod: het aanpassen van de speelleeromgeving en het inpassen van veelzijdige activiteiten in het dagprogramma.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

ONTWIKKELINGSGERICHT ONDERWIJS

Dansend naar school : dansexpressie binnen ontwikkelingsgericht onderwijs / I. Martin

In: Zone. - Vol.5(2006)1(mrt.25-27)

Hoe geef je dansexpressie een plaats in een ontwikkelingsgerichte school? Iris Martin, docente dansexpressie, ziet veel mogelijkheden in de Willibrordschool te IJburg, een ontwikkelingsgerichte basisschool met 'theater' in het profiel.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

In de muziekzone : muziekonderwijs / A. van der Heijden

In: De wereld van het jonge kind. - Vol.34(2006)3(nov.71-74)

In ontwikkelingsgericht onderwijs heeft muziek nog geen vaste plaats. Muzikale activiteiten kunnen veel leer- en ontwikkelingswinst opleveren. Van der Heijden observeert twee kinderen van vijf en zes jaar die met muziekinstrumenten spelen in een speciaal ingericht kamertje.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

In het circus kun je... / A. van der Heijden

In: De wereld van het jonge kind. - Vol.33(2006)9(mei263-266)

Artikel over ontwikkelingsgericht muziekonderwijs. Het valt in de praktijk vaak niet mee om muzikale activiteiten een zinvolle plek te geven in thema's. Dit geldt niet voor het circusthema. Daarin verkennen kinderen verschillende rollen en wordt muziek op een vanzelfsprekende manier verwerkt.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Kunst werk(t) / J. Hagenaar

In: De wereld van het jonge kind. - Vol.34(2006)2(okt.39-41)

Verslag van twee basisschoolleerkrachten die binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs werken met kunstzinnige vorming. Hierbij gaat het om het beleven, maken en het reflecteren op kunst, zowel op dat van anderen als op dat van de kinderen zelf. Daarnaast wordt het vormende en het themaoverstijgende karakter van kunst belicht.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

'Meester, ik heb een meesterwerk gemaakt!' / F. Teunissen, I. van Hoorik

In: Praxisbulletin. - Vol.24(2006)2(okt.16-19)

Beschrijving van het afstudeerproject 'Ontwikkelingsgericht kunstproject voor kleuters' van Martin van der Heijden. Binnen het kunstproject komen de kleuters in contact met een kunstwerken en met een kunstenaar en richten ze zelf een atelier in met eigengemaakte kunstwerken. Binnen het afstudeerproject is de computer ingezet als ondersteunend medium.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

OVERIG

Alles kids in cultuureducatie! : dag van de cultuureducatie, donderdag 16 juni 2005, Spoorwegmuseum Utrecht / Cultuurnetwerk Nederland; Congreskrant.nl. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2005. -

15 p. : ill.

Bij alle culturele instellingen is educatie de laatste jaren een steeds belangrijker onderdeel geworden van het beleid. Maar hoe bereik je kinderen? En wat kun je leren van de ervaringen die andere instellingen hebben opgedaan? De eerste Dag van de cultuureducatie, die op 16 juni 2005 werd georganiseerd door Cultuurnetwerk Nederland, stond geheel in het teken van cultuureducatie voor vier- tot twaalfjarigen. Uitgebreide digitale krant met de inleidingen van Medy van der Laan, Anne Provoost, Rita Kohnstamm en Kees Weeda, verslagen van de zestien deelsessies en interviews met deelnemers.

CULTUURNETWERK : 701 ALL

Art in early childhood : international conference 7th July - 9th July 2005 / L. Worsley ... [et al.]. - [S.l.] : [s.n.], 2005. - 2 p.

Summary of reflections on the five themes that were discussed at the conference 'Art in early childhood: creative collaboration communication', held in London and organised by the Centre for art education and international research (CAEIR) at the Roehampton University and the Early childhood centre in the school of education. Themes were: What kinds of environments facilitate young children's learning? How do young children represent and communicate their ideas through a range of media? What roles can museums and galleries play in early years education? How does creativity connect with imagination, play and playfulness? and What do we mean by creativity in early childhood?

CULTUURNETWERK : 701 ART

A child's rights to quality arts and cultural education / A. Bamford. - London : Wimbledon School of Art, 2006. - Ongepag. : tab. - Met lit.opg.

Article on quality arts education programmes for children. Conclusion: Quality arts education programmes have impact on the child, the teaching and learning environment, and the community, but these benefits were only observed where quality programmes were in place.

CULTUURNETWERK : 701 BAM

Cultuur InZicht : een handreiking voor leraren / E. van Aerts ... [et al.], P. Vogelesang (adviseur), R. van der Lei (adviseur), C. Hageman (adviseur). - Zutphen : ThiemeMeulenhoff, 2007. - 234 p. : tab., ill.,

fig. - Met reg. en lit.opg. - ISBN 978-90-06-95508-8

Handreiking voor pabo-studenten om de competenties te verwerven die nodig zijn om cultuureducatie in het basisonderwijs te verzorgen. Daarnaast levert het boek bouwstenen om aanvullende competenties te verwerven, die nodig zijn om op een school het vormingsgebied cultuureducatie te kunnen coördineren. Het boek bestaat uit twee delen. Het A-deel vormt een theoretische basis voor de studie tot leerkracht als cultuurdrager en cultuuroverdrager. De site www.pabocultuur.nl die bij dit boek hoort, vormt een aanvulling en uitbreiding hierop. Benodigde werkkaders, hulpmiddelen bij POP-opdrachten, voorbeeldactiviteiten en wetenswaardigheden met betrekking tot cultuureducatie en onderwijs staan op de website. Het B-deel bestaat uit casussen waarmee de student zelf in de praktijk aan de slag kan gaan.

Aanvullende informatie: www.pabocultuur.nl

CULTUURNETWERK : 701 CUL

Cultuur Primair Prijs : op zoek naar kwaliteit / M. Hopmans

In: Kunstzone. - Vol.6(2007)2/3(feb/mrt.10-11)

Op 13 december 2006 werd in Utrecht de Cultuur Primair Prijs uitgereikt. Deze prijsvraag was een middel om de kwaliteit van cultuureducatie in het basisonderwijs te achterhalen. Een verslag van deze dag.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

cultuurcoordinator.nl [website] / Cultuurnetwerk Nederland. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2007-...

Interne Cultuurcoördinatoren (ICC'ers) en ICC-trainers staan centraal op deze website. Zij zorgen er voor dat cultuureducatie steeds meer een vanzelfsprekende plek krijgt binnen het primair onderwijs. Via deze website kunnen ICC'ers en ICC-trainers ideeën uitwisselen en elkaar op de hoogte te houden van recente ontwikkelingen. Voor beide groepen is een apart gedeelte ingericht. Onderwerpen die aan bod komen zijn: nieuws/agenda, bijeenkomsten, ICC cursussen, cultuurbeleid, de praktijk, instrumenten, leermiddelen, publicaties, veel gestelde vragen, nieuwsbrief, links.

www.cultuurplein.nl [website] / Cultuurnetwerk Nederland ... [et al.]. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2004-.... - Initiatief van het ministerie van OCW.

Cultuurplein is de centrale plaats voor docenten, managers en culturele instellingen die actief zijn met cultuur op school. De website is speciaal bedoeld voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs, beroeps- en volwassenen onderwijs, hoger onderwijs en culturele instellingen. Bevat veel praktijkbeschrijvingen, voorbeelden en handreikingen. De volgende rubrieken zijn opgenomen: nieuws/agenda, cultuur aanbod, tijdschriften, subsidies en beleid, cultuurbeleid op school, de praktijk, nascholing, interne cultuurcoördinator, lesmateriaal, theorie/onderzoek, adressen/links, begrippen. De website is een samenwerkingsverband van de volgende partners: Cultuurnetwerk Nederland, Kennisnet, SLO, KPC Groep, CJP, Erfgoed Nederland, Stichting Lezen, het Nederlands Instituut voor Filmeducatie (NIF), de Algemene Vereniging van Schoolleiders (AVS) en de Museumvereniging. De dagelijkse redactie wordt verzorgd door Cultuurnetwerk Nederland.

Design for learning through the arts / P. Sahasrabudhe

In: International journal of education through art. - Vol.2(2006)2(77-92). – Met lit.opg.

In 1999 the Director-General of UNESCO issued an international appeal for the promotion of arts education and creativity at school. This article welcomes UNESCO's advocacy effort and invites InSEA and other arts education professional groups to take notice of this activity and enjoy this worldwide dialogue in two parts: a brief commentary on issues that are central to this much needed debate, namely arts-in-education, interdisciplinarity and school curricula, art and cognition, learning in the arts and transfer of influences that need to be taken into account when arts are introduced into schools as a way of knowing and as a distinctive way of learning.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Herfst-expressie / M. van Genabeek ... [et al.]. - Waasmunster : Abimo, 2006. - 112 p. : ill. - ISBN 90-59323-21-1

(CreaReeks)

Bundel met knutselideeën, versjes, liedjes en bewegingsactiviteiten. Het accent ligt op kunstzinnige oriëntatie, maar ook taalactiviteiten, tellen, wereldoriëntatie en sociale vaardigheden komen aan bod. De opdrachten zijn gerangschikt naar leeftijdsgroep, van 3 tot 12 jaar. Bedoeld voor het basisonderwijs, maar ook te gebruiken buiten het onderwijs.

CULTUURNETWERK : 701 HER

In gedachten verzonken : experimenteel onderzoek naar filosoferen met kleuters / A. Constant ... [et al.]

In: De wereld van het jonge kind. - Vol.35(2007)4(dec.112-115)

De Universiteit Utrecht heeft een eerste aanzet gemaakt tot onderzoek naar de wijze waarop kleuters filosoferen. Daarnaast is bestudeerd wat kleuters van filosoferen kunnen leren en wat het effect hiervan is op de taalvaardigheid. In dit artikel wordt ingegaan op vragen die in het onderzoek aan bod komen, zoals: 'Hoe kun je filosoferen met jonge kinderen en wat leren ze ervan?'.
CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Inspiratie voor cultuureducatie : praktische handreiking voor het basisonderwijs / W. Hilverda. - Delft : Loket Cultuureducatie Zuid-Holland, 2006. - 42 p. : ill. - Met lit.opg. - Verschenen in het kader van de OCW Regeling Versterking Cultuureducatie in het primair onderwijs. - ISBN 90-78510-01-3
Praktische handreiking voor leerkrachten in het basisonderwijs om cultuureducatie in het vaste onderwijsaanbod op te nemen. In drie hoofdstukken worden de volgende vragen behandeld: wat doen we al aan cultuureducatie, wat willen we met cultuureducatie en hoe pakken we het aan?
CULTUURNETWERK : 701 HIL

International handbook of research in arts education / L. Bresler (redacteur). - Dordrecht : Springer, 2007. - 2 dl. (1627 p.) : ill., fig. - Met lit. en reg. - ISBN 978-1-4020-4857-9

This book provides a distillation of knowledge in the various disciplines of arts education. These include dance, drama, music, literature, poetry and visual arts. The handbook synthesizes existing research literature, helps define the past, and contributes to shaping the substantive and methodological future of the respective and integrated disciplines of arts education. While research can at times seem distant from practice, this book aims to maintain connection with the lived practice of art and of education. The handbook is organized into sections, each centering on a major area or issue in arts education research. These areas include: history of arts education, curriculum, evaluation, cultural centers, appreciation, composition, informal learning, child culture, creativity, the body, spirituality, and technology. The individual chapters address cross-cultural research related to the central theme of the section from the perspectives of the particular arts discipline. Interludes provide reflective thoughts on the theme. Written for researchers, scholars, teacher educators, policy makers and administrators of arts organizations.

CULTUURNETWERK : NASLAGWERKEN 701 INT

Jong geleerd, oud gedaan : het belang van kunst- en cultuureducatie op jonge leeftijd / S. van Peurse. - Amsterdam : [s.n.], 2005. - 16 p. : tab. - Essay geschreven als schriftelijk werkstuk Hogeschool van Utrecht, Culturele en Maatschappelijke Vorming. - Met lit.opg.

In dit essay zet Stephan van Peurse uiteen waarom het zo belangrijk is dat kinderen op de basisschool al goed cultuuronderwijs krijgen en wat de rol van scholen, instellingen en overheid daarbinnen zou moeten zijn.

CULTUURNETWERK : 701 PEU

Kerndoelen primair onderwijs / J. Greven, J. Letschert. - Den Haag : Ministerie van OCW, 2006. - 73 p. : ill.

Karakteristieken per leergebied en de bijbehorende 58 kerndoelen van het primair onderwijs.

Kerndoelen kunstzinnige oriëntatie zijn de nummers 54-56.

CULTUURNETWERK : 370 GRE

Kunsteducatie en onderwijs

In: K.I.P. Kunst in de provincie. - Vol.3(2007)4(dec.2-13)

Themanummer over kunsteducatie en het onderwijs met daarin aandacht voor geslaagde projecten in het onderwijs en interviews met kunstenaars, die al jarenlang ervaring hebben met kunsteducatie in het onderwijs. Inhoud: Kunsteducatie: een vak apart door L. Huijsmans; Toeval gezocht door A. Huisinh; Volledig uitwasbaar door Th. van Adrichem; Jong Noord-Holland door B. Guldenaar; Interview met Jaap Velsersboer, Moritz Ebinger en David Bade : beeldende kunst en educatie, een voor de hand liggende combinatie? door A. van der Kuijl; Een basisschool in Zaandam en Hoofddorp : 'Wil jij onze meester worden?' door F. Tinga.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Kunstzinnige oriëntatie : Tussendoelen en leerlijnen (TULE) / [Projectgroep TULE]. - Enschede : SLO, 2006. - Versch.pag. - ISBN 90-329-2078-2

In deze bundeling gaat het om 'kunstzinnige oriëntatie', omschreven in de kerndoelen 54, 55 en 56. De kerndoelen geven aan wat in elk geval aan alle leerlingen moet worden aangeboden in de periode waarop zij het basisonderwijs bezoeken, maar het zijn globale aanwijzingen. De kerndoelen geven geen zicht op de verkaveling van het onderwijsaanbod over de acht leerjaren. In dit overzicht van verkavelde inhouden met tussendoelen en leerlijnen wordt een beschrijving gegeven van een mogelijke verdeling van onderwijsinhouden over een aantal jaren. De inhouden worden gepreciseerd en verkaveld over vier groepen: groep 1-2, groep 3-4, groep 5-6 en groep 7-8.

CULTUURNETWERK : 701 KUN

Kunstzinnige vorming / F. Steegstra ... [et al.]

In: Zone. - Vol.5(2006)1(mrt.2-29)

Themanummer over kunstzinnige vorming in het basisonderwijs en in peuterspeelzalen. Met artikelen over hoe je jonge kinderen in aanraking kunt brengen met kunst, cultuureducatie, muziek en dans in ontwikkelingsgericht onderwijs en een ouderinitiatief voor kunst in de buurt.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Lente-expressie / M. van Genabeek, K. Eyckerman, H. Van Haute. - Waasmunster : Abimo, 2006. - 95 p. : ill. - Met lit.opg. en internetsites. - ISBN 90-59322-92-4

(CreaReeks)

Bundel met knutselideeën, versjes, liedjes en bewegingsactiviteiten. Het accent ligt op kunstzinnige oriëntatie, maar ook Nederlands, wiskunde en wereldoriëntatie komen aan bod. De opdrachten zijn gerangschikt naar leeftijdsgroep, van 3 tot 12 jaar. Bedoeld voor het basisonderwijs, maar ook te gebruiken buiten het onderwijs.

CULTUURNETWERK : 701 GEN

Moet je doen [2007]. - Utrecht [etc.] : ThiemeMeulenhoff, 2006-2007. - 26 dl. - Oorspr. jaar van uitg.: 1998. - Herziening van de methode 'Moet je doen' en aangepast aan de nieuwe kerndoelen. - Bevat 26 delen: 18 groepsmappen, 1 beeldboek voor groep 1/2 en 7 kijkboeken.

De methode 'Moet je doen' voor het basisonderwijs bestaat uit 3 modules: muziek, kunst & cultuur en beeldende vorming. 'Moet je doen' biedt een doorlopende leerlijn cultuureducatie.

CULTUURNETWERK : 701 MOE

Muzisch onderweg : muzische vorming in het buitengewoon onderwijs, type 3 / P. Ceuppens ... [et al.]. - [S.l.] : [s.n.], 2006. - 48 p. + Database muzische vorming : fig. - Project 3e jaar Sociaal Agogisch Werk (SAW) Plantijn Hogeschool provincie Antwerpen. - Met bijl. en lit.opg.

Siblo 4 Gunzburg is een school voor buitengewoon onderwijs in Antwerpen die werkt met kinderen met gedrags- en emotionele problemen. De school had behoefte aan een kader voor muzische vorming. Dit kader, in de vorm van 'Het Klaverbladmodel', wordt in deze publicatie beschreven. Naast muzische vorming krijgt het werken rond sociale vaardigheden een plaats in het model. Bestemd voor

leerkrachten uit het buitengewoon kleuter- en lager onderwijs type 3. In de aparte bijlage 'Database muzische vorming' is een overzicht opgenomen van websites op het gebied van muzische vorming.
CULTUURNETWERK : 701 MUZ

Onderzoeken naar cultuureducatie in het primair onderwijs / M. Bremmer ... [et al.]. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2006. - 103 p. : fig., tab., graf. - Met lit.opg. - ISBN 90-6997-117-8 (Cultuur + educatie; 16)

In vier artikelen wordt een breed scala aan onderzoek gepresenteerd dat in de afgelopen jaren is gedaan in en over basisscholen. In het eerste artikel wordt door Marjo van Hoorn en Marie-Louise Damen een vergelijkend overzicht gegeven van zeventien onderzoeken die voortvloeien uit de Regeling Versterking Cultuureducatie Primair Onderwijs. Daarna volgt een artikel over de effecten van cultuureducatie in het primair onderwijs door Marion Prieckaerts. Het derde artikel, geschreven door Wil Oud, gaat over het monitoren van een langjarig project Kunstmagneetscholen in Den Haag. In het laatste artikel, van Melissa Bremmer, staat de praktijkkennis van leerkrachten centraal. Hierbij wordt de theorie van het leren lezen van noten vergeleken met de praktijkkennis hierover van drie vakleerkrachten muziek in het basisonderwijs.

CULTUURNETWERK : 701 OND

Participatie in cultuureducatie : in het basisonderwijs van Zuid-Holland : een kleine inventarisatie / W. Hilverda. - Delft : Loket Cultuureducatie Zuid-Holland, 2007. - 48 p. : ill. - Met lit.opg. - Verschenen in het kader van de OCW-regeling Versterking Cultuureducatie in het primair onderwijs. - ISBN 978-90-78510-03-1

Drie jaar verankering cultuureducatie in Zuid-Holland via de regeling Versterking Cultuureducatie in het primair onderwijs van het Ministerie van OCW. Wat hebben de basisscholen met de regeling gedaan? Willy Hilverda ging daarvoor op bezoek bij twaalf scholen en sprak met hen over de doelen van de OCW-regeling: visievorming op cultuureducatie, samenwerking met de culturele omgeving en deelname aan cultuureducatieve netwerken. De publicatie geeft ook een beeld van hun toekomstverwachtingen en sluit af met een dubbelinterview van auteur Hilverda met de gedeputeerde van Cultuur van Zuid-Holland en de voorzitter van Loket Cultuureducatie Zuid-Holland.

CULTUURNETWERK : 701 HIL

Positief jeugdbeleid : Sardes speciale editie / F. Studulski (redacteur). - Utrecht : Sardes, 2007. - 31 p. : ill. - ISBN 978-90-5563-076-9

Brochure met verschillende artikelen waarin de positieve kanten van het jeugdbeleid naar voren worden gebracht. Eén van de artikelen gaat over cultuureducatie: 'Cultuureducatie: het museumbezoek voorbij' door Anke van Kampen. Hierin worden voorbeelden van cultuureducatie in de regio Den Haag belicht die door het Fonds 1818 de afgelopen jaren medegefinancierd zijn. In dit artikel worden ook de criteria genoemd waarmee de effectiviteit van de cultuureducatieprojecten getoetst kan worden.

CULTUURNETWERK : 701 POS

Projecten op school : 40 praktijkverhalen in de kijker / P. Catteeuw (eindredacteur), M. Bettens (redacteur) ... [et al.]. - Brussel : CANON Cultuurcel, 2008. - 112 p. : ill.

Ideeënboek verschenen naar aanleiding van de CANON Projectdagen 2008 waarbij niet alleen de projecten op het gebied van kunst en cultuur in de Vlaamse scholen gepromoot worden, maar ook de meerwaarde van projectmatig en vakoverstijgend werk aan de orde komt. Veertig reportages tonen de verschillende manier van werken op evenveel scholen in Vlaanderen.

CULTUURNETWERK : 701 PRO

Stel de ontmoeting centraal : cultuureducatie voor peuters en kleuters / Y. van der Ree
In: Bulletin Cultuur & School. - Vol.11(2008)5(mei12-17)

Praktijkervaringen van verschillende ontwikkelaars en afnemers bij het organiseren van cultuureducatieve activiteiten voor peuters en kleuters.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Stijnen helpt geen kweek : faalangst en vrijmoedigheid bij muzische vorming / L. Peeters, J. Staes (redacteur). - Brussel : CANON Cultuurcel, 2006. - 71 p. : ill. - Met lit.opg.

(Denkdocumenten; 6)

Muzische vorming is een van de vijf leergebieden in het basisonderwijs. Maar hoe wordt een kind muzisch? En hoe begeleid je dit? Wat doe je met faalangst en wat met vrijmoedigheid? Hoe ga je om met de durfal en hoe haal je de twijfelaar over de streep? Deze publicatie gaat dieper in op de persoonlijke ervaringen van leerlingen en leerkrachten met muzische vorming. De publicatie is zo opgebouwd dat elke rechterbladzijde ideeën lanceert over begeleiden en begeleidershoudingen. De linkerbladzijde illustreert, nuanceert via citaten en via reacties van leerkrachten de gedachtegang.

CULTUURNETWERK : 701 PEE

Stralen in de piste / A. Twaalfhoven

In: Bulletin Cultuur & School. - Vol.9(2006)44(okt.4-6)

In het Jaar van het Circus is er ook aandacht voor circuseducatie. Circus is een multidisciplinaire kunstvorm, die raakt aan dans, theater en film. Scholen kunnen kiezen uit verschillende mogelijkheden: een schoolreisje, in de vorm van een bezoek aan een circus of een project in eigen schoolgebouw, variërend van een dagproject tot een naschoolse cursus in het kader van de brede school of verlengde schooldag. De circusorganisaties proberen nieuwe doelgroepen te bereiken door naar buurthuizen te gaan of circusacts te combineren met breakdance, skaten of capoeira. Ook is acrobatiek geschikt om kinderen te leren samenwerken of het onderlinge vertrouwen te versterken.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Themanummer cultuur met beleid : kansen met kunst en erfgoed / H. Muiderman ... [et al.]

In: Praxisbulletin. - Vol.23(2006)5(jan.3-34)

Themanummer over cultuureducatie(beleid) in het basisonderwijs en speciaal onderwijs. In zeven artikelen komen de volgende onderwerpen aan bod: het project Cultuur en School en de Regeling Versterking Cultuureducatie in het Primair Onderwijs; het verankeren van cultuureducatie binnen de school; cultuur als motor voor het nieuwe leren; het opzetten van provinciale marktplaatsen voor cultuureducatie; samenwerkingsprojecten tussen pabo-studenten, culturele instellingen en basisscholen; een culturele kaart van de schoolomgeving; erfgoedbeleid in Vlaanderen.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Tijd voor cultuurbeleid / M. Gibson

In: JSW. - Vol.91(2007)8(apr.36-38)

Ondanks de bereidheid van basisscholen cultuureducatie te verankeren in het onderwijs ondervinden heel wat scholen problemen. Zo is het moeilijk structuur in het aanbod te krijgen en hangt te veel af van enthousiaste leerkrachten. Ook wordt cultuureducatie als iets extra's gezien. Het zou beter zijn als cultuureducatie vakoverstijgend of geïntegreerd wordt met vakken als taal en rekenen. De auteur geeft een stappenplan om tot beleid op dit vlak te komen.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Van incident naar samenhang : scholen en instellingen werken aan doorlopende leerlijn / B. Ros

In: Bulletin Cultuur & School. - Vol.10(2007)4(jul.10-15)

Bij het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en culturele instellingen groeit de behoefte aan een doorlopende leerlijn cultuur, ofwel een logisch en samenhangend pakket aan cultuureducatieve activiteiten gedurende de schoolloopbaan. Een beschrijving van een aantal voorbeelden van doorlopende leerlijnen, waaronder de leerlijn audiovisuele media-educatie ontwikkeld door het Nederlands Instituut voor Filmeducatie (NIF).

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Een verkenning naar de basis voor beleid cultuureducatie primair onderwijs / A. Huisingh. - Amsterdam : Annemieke Huisingh Advies en Projecten, 2006. - 12 p. - Met lit.opg. - In opdr. van MOCCA.

Op basis waarvan en hoe kan een basisschool kunst en cultuur een betekenisvolle plaats geven binnen het onderwijs? In deze notitie wordt ingegaan op deze vraag en vooral op de vraagstukken die vooraf gaan aan de praktische implementatie van cultuureducatie in het onderwijs. Ten slotte worden aanbevelingen gegeven over hoe scholen gezamenlijk en met verschillende partijen dit doel kunnen bereiken.

CULTUURNETWERK : 701 HUI

Voorbij de kaders : verwondering over onze leer-kracht, bewondering voor onze leer-kracht / A. van der Hilst. - Utrecht : Agiel, 2007. - 2 dl. (295, 72 p.) + cd-rom : ill., fig., tab. - Met lit.opg. - ISBN 978-90-77834-23-7

Geschreven om verschillen in kinderen en de manier waarop ze leren te (h)erkennen en verscheidenheid als bron van inspiratie te zien. Bestemd voor het basisonderwijs. Het eerste deel van het studieboek behandelt inzichten over leren. Hierin komen hoofdstukken voor over meervoudige intelligentie, een krachtige leeromgeving, de hersenen en waarnemen en interpreteren. Het tweede onderdeel 'Kunst in leren' gaat onder andere over kunst en de kerndoelen, kennismaken met de professionele kunsten, kunstzinnige verwerkingsvormen van de lesstof, creatieprocessen, en kunst en spiritualiteit. Naast het studieboek is een activiteitenboek opgenomen met direct toepasbare oefeningen en activiteiten voor in de klas. De bijbehorende cd-rom bevat foto's van de natuur.

CULTUURNETWERK : 701 HIL

CULTUURNETWERK : CD-ROM 701 HIL

Tijdschriften

Boekie boekie : kunst, literatuur en natuur. - Rotterdam : Stichting Autoped. - Aanwezig vanaf 1996.

Bulletin Cultuur & School. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland. - Aanwezig vanaf 1998. - ISSN 1387-6422.

Dada : kunsttijdschrift voor kinderen van 6 tot 106. - Eindhoven : Stichting Plint. – Aanwezig vanaf 1994.

Jeugd en Co : voor professionals in de jeugdsector. - Houten : Bohn Stafleu Van Loghum. – Aanwezig vanaf 2007. - ISSN 1873-9164.

JSW = Jeugd in school en wereld : maandblad voor basisonderwijs, speciaal onderwijs en opleiding. - Baarn : Bekadidact. – Aanwezig vanaf 2000.

Kennisnet InDruk PO. - Den Haag : Kennisnet. – Aanwezig vanaf 2007.

Kunstzone : tijdschrift voor kunst en cultuur in het onderwijs. - Berkel en Rodenrijs : Stichting Beeldaspecten. – Aanwezig vanaf 2002. - ISSN 1568-2986.

Language arts. - Urbana Ill. : NCTE, National Council of Teachers of English. – Aanwezig vanaf 1993. - ISSN 0360-9170.

Leesgoed : over boeken, sites en meer voor kinderen van 4-14 jaar. - Leidschendam : Biblion. – Aanwezig vanaf 1988. - ISSN 0921-2388

Leeskraam : alles over lezen met kinderen van 0-6 jaar. - Leidschendam : Biblion. – Aanwezig vanaf 2002. - ISSN 1569-9641

Lezen : tijdschrift. - Amsterdam : Stichting Lezen. – Aanwezig vanaf 2006.

Literatuur zonder leeftijd : publicatiereeks voor de studie van kinder- en jeugdliteratuur. - Leidschendam : Biblion. – Aanwezig vanaf 1991. - ISSN 0929-8274.

Maandblad voor de beeldende vakken. - Heerlen : Stichting Maandblad NVTO. – Aanwezig vanaf 1989. - ISSN 0924-1450

De nieuwe standaard : een uitgave voor scholen in het primair onderwijs. – [S.I.] : PO Platform Kwaliteit en Innovatie. – Aanwezig vanaf 2007.

Nieuwsbrief Cultuurplein.nl PO. – Utrecht: Cultuurnetwerk Nederland. - Digitale nieuwsbrief.

Nieuwsbrief ICC-trainers. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland. – Aanwezig vanaf 2007.

Nieuwsbrief Interne Cultuurcoördinator. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland. – Aanwezig vanaf 2007.

Plein Primair : vakblad voor het primair onderwijs. - Meppel : Uitgeverij School. - Aanwezig vanaf 2007. - ISSN 1389-2371.

Praxisbulletin : praktisch maandblad voor leerkrachten in het basisonderwijs en speciaal onderwijs. - Den Bosch : Malmberg. - Aanwezig vanaf 1999. - ISSN 1380-2771.

De pyramide : muziekwijzer voor primair onderwijs. - Almelo : Gehrels Vereniging. - Aanwezig vanaf 1970. - ISSN 0033-4731.

SchoolArts : the art education magazine. - Worcester : SchoolArts. - Aanwezig vanaf 1976. - ISSN 0036-6463.

SLO primair. - Enschede : SLO. - Aanwezig vanaf 1994.

Taal lezen primair. - Meppel : Uitgeverij School. - Aanwezig vanaf 2004. - Verschijnt als katern bij Plein Primair.

De wereld van het jonge kind : maandblad voor ontwikkeling, opvoeding en onderwijs. - Baarn : Bekadidact. - Aanwezig vanaf 1999. - ISSN 0165-4772.